

XX

ВАТРА

ISSN 1232-2776

"Ту мене мати породила,
солодким молоком кормила,
ту хочу жити, умирати,
де жили мій отець і мати".

XX

Рік XI, № 3(38) липень 2002 р. Видання Об'єднання лемків у Польщі.

На "Ватрі'90". Виступає "ЛЕМКОВИНА" зі Львова під деригуванням Івана Кушніра.

Фото В. Шлянта

В Ж Е Д В А Д Ц Е Т А

Шановні і Дорогі Ватряне !

Вітаме Вас щиросеречно на ХХ Святі лемківської культури "ВАТРИ'02", котра од 13 років проходить в Ждині. Глядано для ней сталого місця през Устя- Чарну, Ганчову і Бортне і найдено його в Ждині.

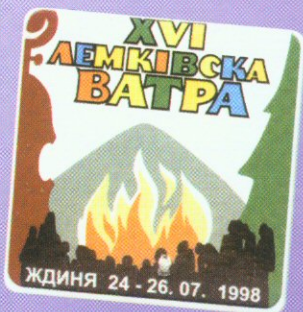
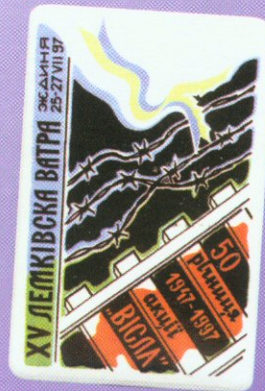
Припомнийме хроніку минулих "ВАТР":

Перша - одбилася 12-14 серпня 1983 р. на границі межде Устьом Руским і Чарном, староста Семан Мадзелян. Поставлено 46 шатер, пришло 314 глядачів з 87 місцевости.

Другу - тіж організувно в Устю/Чарна 20-22 липня 1984 р., староста Ярослав Трохановский. Било 1500 глядачів, поставлено 117 шатер. В часі концерту ансамблю "ЛЕМКОВИНА" ей члени: Марія Трохановска, Т. Шафран, Я. Трохановский, П. Трохановский, Т. Гоч і П. Стефановский отримали медалі – значки "Заслужений діяч культури", признани Міністром культури.

20. РОКІВ "ВАТРИ"

В Ж Е Д В А Д Ц Е Т А

Староста "Ватри'89" Теофіль Дубец витат др-а Володимира Мокрого - посла Сейму РП.

Фото: П. Шафран

Третя - проходила в Ганчові 20-22 липня 1985 р., є староста Теодор Гоч. Поставлено понад 200 шатер, прибило около 2000 ватрянів. Одбилася стріча з добровольцями Червоної армії. На святі були: доц. Степан Заброварний, др Володимир Мокрий.

Четверту - перенесено до Бортного і одбилася 18-20 липня 1986 р., староста Теодор Кузяк. Зобралася кілька тисяч глядачів, поставлено 395 шатер.

П'ята - 17-19.07.1987 р. в Бортнім, староста Петро Трохановський. Прибило 5000 глядачів, поставлено 486 шатер. На свято приїхав проф. П. Р. Магочі.

Шеста - 22-24.07. 1988 в Бортнім, староста Теофіль Дубец. Зобралася праві 6000 глядачів і поставлено 580 шатер. Гостьом "Ватри" бив Микола Мушинка з Пряшова.

Сема - 23-25.07.1989 в Бортнім, староста Теофіль Дубец, (понад 5000 ватрянів). На "ВАТРИ'89" бив присутній посол РП др Володимир Мокрий і др Микола Мушинка з Пряшова.

Осму - перенесено до Ждині і організувано 20-22.07.1990 р., староста Александер Маслей. З України приїхало дос дуже художних колективів.

Дев'ята - проходила 19-21.07.1991 р. в бурхливих настроях передвиборчих до Сейму РП, староста Євген Дзядош. Зобралася около 7000 ватрянів, поставлено 800 шатер. Присутній на "ВАТРИ'91" посол Сейму РП др Володимир Мокрий, голова Товариства Лемківщина у Львові - проф. Орест Чабан, депутат МР Києва - Микола Горбаль, голова ОУП - Юрій Рейт. В третій ден свята оджили сили антиукраїнських лемківських сепаратистів. Староста ватри не допустив до голосу Миколу Горбала з Києва та перервав виступ посла Сейму РП Володимира Мокрого, о чим широко писали газети.

Десята - 24-26.1992 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Василь Шлянта, (11000 ватрянів). Взяти участ представники влади: Д. Вуйцік - віце-маршалок Сейму РП, послі: Л. Качиньські, К. Опіло. Зі США: М. Дупляк - голова ООЛ, Юрій Ковальчик, С. Гованський, Т. Салей і М. Маслей - 3-к голови ОЛ Канади.

Єденадцета - 23-25.07.1993 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Василь Шлянта. Прибили запрошени гості: Ординарій Перемиской греко-католицкой епархії владика Іван Мартиняк, Амбасадор України в Польщі Генадій Удовенко і Теодозій Старак, голова ОУП Юрій Рейт, голова СРУС Віктор Коваль, Мирослав Чех.

Дванадцета - 22-24.07.1994 р., староста Петро Перун, голова оргкомітету Василь Шлянта, (10000 ватрянів). Представники влади: Віктор Сова - новосанчівський воевода, Генадій Удовенко - амбасадор України в Польщі, Гражина Котовіч - посол Сейму РП, Юрій Рейт - голова ОУП.

Тринадцета - 21-23.07.1995 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Василь Шлянта. На "ВАТРИ'95" били: Зофія Куратowska - маршалок Сенату РП, Міхал Ягелло - віце-мін. К і М.

Штирнадцета - 19-21.07.1996 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Василь Шлянта, (понад 5000 глядачів). Били: Єжи Мілевські - голова Комітету Президентів Польщі і України, послі Сейму РП; Гражина Котовіч, Гжегож Циганік, Казімеж Сас. З України депутат ВР Михайло Косів. Із Югославії депутат парламенту Хорватії М. Киш.

П'ятнадцета - 25-27.07.1997 р., староста Петро Васуля, голова оргкомітету Василь Шлянта, (понад 10000 ватрянів). Били Митрополит Іван Мартиняк, Людвік Елле - віце-президент ФУСНМ.

Шіснадцета - 24-26/07.1998 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Олександр Маслей. Взяти участ: Мацей Плажиньські - маршалок Сейму РП, посол України в Польщі - Петро Сардачук, консуль США в Кракові - П. Тіде, Теодозій Старак - голова СФУЛО, Мірослав Шиповські - презес Польской уніі майнових власників.

Сімнадцета - 23-25.07.1999 р., староста Петро Васуля, голова оргкомітету Олександр Маслей. Били присутні: А. Гжеськов'як - маршалок Сенату РП, Левко Довгович - голова ЄКУ, Семен Сакач - секретар СР-У Югославії, проф. Іван Щерба - секретар Президії СФУЛО, Мирон Кертичак - голова ОУП

Осемнадцета - 21-23.07.2000 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Олександр Маслей. Ватрянів зобралася понад 5000. Приїхали: Дмитро Павлич - амбасадор України в Польщі і генеральний консуль Зиновій Куравський, міністер канцелярії Президента РП М. Дукачевські, 3-к шефа Бюро національной безпеки Президента РП В. Смідовські, дорадник Президента РП М. Вінярчик - Коссаковска, малопольський воевода Т. Тарханські, послі Сейму РП: М. Чех, К. Сас і М. Цицонь, голова Польской уніі власників майна М. Шиповські, представники Рільничой скарбниці держави та представники регіональной влади.

Дев'ятнадцета - 20-22.07.2001 р., староста Петро Чухта, голова оргкомітету Штефан Гладик, Прибили запрошени: Д. Павличко - амбасадор України в Польщі, В. Сьмідовські-представник Канцелярії президента РП, малопольскій воевода Р. Масловські, С. Жуковські віце-міністер культури, посол Сейму РП М. Чех, М. Сич - голова сеймику Варшавско-Мазурского воевідства, православний архиєпископ Адам і о. митрат С. Дзюбина од УГКЦ.

Тогорічна двадцета „Ватра” - 19-21.07.2002 р., староста Яків Ставиский, голова оргком. Штефан Гладик.

PRO "WATRU'01" ПИСАЛИ

DZIENNIK POLSKI nr 147/01
ZDYŃIA. Przed Łemkowską Watrą
Nowa scena, nowy program

Za niespełna miesiąc, 20-22 lipca w Zdyni, w sercu Beskidu Niżskiego, zapłonie już po raz 19. Łemkowska Watra - ognisko symbolizujące szczęście rodzinne, połączenie, zjednoczenie, miłość i nadzieję. Przygotowania do imprezy organizowanej przez Zjednoczenie Łemków są zaawansowane, szczegółowy program będzie znany za kilka dni, ale już wiadomo, że mocno zmieni się charakter imprezy.(...)

Gazeta Krakowska z 19. lipca 2001
ZDYŃIA. Watra 2001
Święto kultury łemkowskiej

Już po raz dziewiętnasty odbędzie się w Zdyni wielki festiwal kultury łemkowskiej. W dniach 20-23 bm, na estradzie w obiekcie zlotowym wystąpią zespoły z Polski, Chorwacji, Słowacji, Ukrainy i Węgier w łącznej liczbie ok. 1200 wykonawców.

(...) W ramach imprezy odbędą się w Krynicy Obchody Nikiforowskie, będzie też spotkanie poświęcone pamięci synów Łemkowszczyzny jak Lew Gal, Mikołaj Leszczyszak, Jakiw Dudra, Bohdan Ihor Antonycz i inni.

Impreza ma charakter otwarty, a z dworca PKS w Gorlicach będą kursować dodatkowo specjalne autobusy. Organizatorzy zapraszają wszystkich chętnych, życząc im miłej zabawy.

(LEŚ)

(bek)

Gazeta Krakowska z 19. lipca 2001
ZDYŃIA. Łemkowska Watra
Wołanie o sprawiedliwość

Przybędą tu co roku z wielu stron świata, aby zameldować się, na największym święcie własnego narodu w podgorlickiej Zdyni. Tu czują się naprawdę jak u siebie. Mają czas na chwilę refleksji, na poszukiwanie własnej tożsamości.(...)

Łemkowie, w Beskidzie Niskim przeżyli ponad pięć wieków. Zajmowali się pasterstwem, rolnictwem i przemysłem leśnym, tworzyli swoją wspaniałą kulturę. Nigdy nie zatracili też własnej mowy i wiary. Po II Wojnie Światowej zostali nacją bez małej ojczyzny. W latach 1945 - 46 wyrwano ich z ziemi w czasach przymusowej repatriacji. - W 1947 roku pozbawiono ojcowizny w ramach akcji „Wisła”.

Z miłości do tradycji

18 lat temu, po raz pierwszy watrę zapalono w Czarnej, potem kolejno w Hańczowej i Bartnem. Ale dopiero tu w Zdyni zagościła ona na stałe. Zjednoczenie Łemków postanowiło nabyć choć kawałek własnego gruntu, który mógłby służyć wszystkim pobratymcom. Zakupu ziemi na własny rachunek dokonali Teofil Dubec, Stefan Dziamba, Piotr Czuchta. Kiedy parlament uchwalił ustawę o stowarzyszeniach, nic już nie stało na przeszkodzie by ów grunt przekazać organizacji. (...)

- Po ten ogień jadą Łemkowie z najodleglejszych stron - mówi Aleksander Maślej - wiceprzewodniczący Zjednoczenia Łemków. Odpalają od ogniska małe kaganki i wiozą te święte ogniki do

swoich domów, dla najbliższych. Przy tym ogniu mogą ogrzewać własne myśli o Łemkowszczyźnie, pamięć o przodkach. ten ogień nie pozwala zapomnieć tożsamości, pomaga w uświadamianiu sobie narodowych więzi. Choć Watra to święto kulturalne, pojawiają się elementy polityki. Łemkowska mniejszość głośno mówi o racjach. Żąda rozliczenia za akcję Wisła i przeprosin za zyskany i niedostatek, na jakie narażano lud, gnając go z resztkami dobytku na zachód.

Wołanie o sprawiedliwość

Na każdej Watrze przypominają o swoim istnieniu, mówią o ranach, które trudno się zablźniają, wołają o swoje prawa. Petycje zanoszą do najwyższych władz w Polsce. Nawołują do tolerancji i poszanowania praw człowieka.

- Tylko w atmosferze poszanowania potrzeb i praw drugiego człowieka. można przezwyciężać wzajemne uprzedzenia i pretensje, tworzyć warunki do współpracy między Polską i Ukrainą, w której Łemkowszczyzna może się stać pośrednikiem i pomostem - tak zakończył swoje ubiegłoroczne wystąpienie szef Zjednoczenia Łemków.

„Hory nasz Karpaty, ne dame was za nyjaký dukatý” – słowa hymnu, co roku stychać w Zdyni. Śpiewane są wspólnie także inne pieśni, bardziej radosne, mówiące o urodzie gór, miłości, szczęściu, nadziei, pieśni symbole, niczym płonąca watra. Nie zapomina się tu nigdy o swoich wielkich nieobecnych. Wiązanki kwiatów składane są przy pomnikach m.in. Bohdana Ihora Antonycza w Nowicy, ukraińsko-łemkowskiego poety wieszca, ludowego poety Jakowa Dudry w Łosiu i na mogile Epifania Drowniaka NIKIFORA, o którego tożsamość narodową Łemkowie walczą od kilku lat. Piękne świeże kwiaty spoczywają również pod Tryptykiem upamiętniającym rocznicę akcji Wisła.

Wielkim wydarzeniom towarzyszą kiermasze, festyny. Na straganach kramarze handlują ludową sztuką, rękodzielnictwem, ukraińską i łemkowską literaturą w oryginale.

(...) - To dobrze, że tylu naszych zjeżdża na Watrę, że są przedstawiciele wszystkich łemkowskich organizacji, to znaczy, że nie da się podzielić narodu pielęgnującego tradycje i przywiązane do własnej historii. W tym tkwi nasza siła.

Tomasz BINEK

Gazeta Krakowska z 20. lipca 2001
ZDYŃIA. Święto kultury łemkowskiej
Watra rozpalona

Hymnem Łemków "Hory, nasz hory" powitał wszystkich zebranych zespół Łemkowyna ze Lwowa. Starosta Watry Piot Czuchta po raz kolejny rozpałił od tradycyjnej łemkowskiej świecy Watrę, której będzie strzegł do niedzielnego popołudnia.(...)

Poczta Polska wydała okolicznościowy stempel. Rozpoczęła się też VII Spartakiada rekreacyjno-sportowa, a w budynku Watry czynna jest wystawa fotogramów „Piękno Łemkowszczyzny”(…).
(bek)

DZIENNIK POLSKI z 21. lipca 2001
ZDYŃIA. Sentymentalne spotkania
Zapłonęła Watra

W Zdyni w powiecie gorlickim rozpoczęła się XIX Łemkowska Watra, w której udział bierze corocznie kilka tysięcy osób. W tym roku przyjechali goście z obu Ameryk, Australii, Niemiec,

Czech, Słowacji, Ukrainy i Polski. Tradycyjni Watrę rozpalili starosta imprezy Piotr Czuchta.

- Wyjechałem stąd kiedy miałem 10 lat podczas akcji „Wisła” - wspomina Piotr Wasula z Nowej Soli. - Dzisiaj kiedy odwiedzam rodzinną wieś, jest mi smutno. Pola zarastają chaszcze, nie ma już wielu domów. Watra jest okazją do pokazania wnukom ojcowizny. Potem jeszcze zostają, by odwiedzić znajomych.(...)

Tekst i fot. (JEC)

DZIENNIK POLSKI z 23. lipca 2001

Wrócimy za rok

ZDYNIA. Zgasła Łemkowska Watra

Ponad dziesięć tysięcy osób wzięło udział w trzydniowym święcie kultury łemkowskiej, który odbywał się w Zdyni. Wczoraj o godzinie 19.30 Watra zgasła. Wszyscy jednak chóralnie krzyknęli - "wrócimy za rok".

Na Watrę przyjechali Łemkowie z USA, Kanady, Australii, Ameryki Południowej, Europy Zachodniej, Ukrainy, Słowacji, Czech i Polski. Na świecie żyje około 600 tys. Rusinów. Spotkania w Zdyni należą do największych na świecie.

- Przyjechałam, bo tu są moje korzenie, moja rodzina - mówiła Eugenia Kieleczowa ze Lwowa. - To powrót do lat dziecięcych. Przyjechałam z córką i wnukami, by poznali naszą kulturę i region. W Zdyni byłam po raz trzeci i jeśli tylko zdrowie pozwoli przyjadę po raz kolejny.(...)

Tekst i fot. (JEC)

GAZETA WYBORCZA, 23. lipca 2001

Deszczowe piosenki. XIX ŁEMKOWSKA WATRA.

Taniec, śpiew i polityka

- Do dziś śnię, że jadę wozem maziarskim przez całą Galicję - wspominał 78-letni Włodzimierz Rubicz, jeden z kilku tysięcy uczestników XIX. Łemkowskiej Watry, która wczoraj zakończyła się w Zdyni.

Doroczne święto łemkowskiej kultury ściągnęło na leśną polanę ludzi z kilkunastu krajów. Mimo deszczu, całe rodziny mieszkały trzy dni w namiotach i samochodach. byle tylko spotkać znajomych i posłuchać swej muzyki. -Hory mogą być tylko od Popradu do Ustrzyk - przywitał wszystkich Stefan Hładyk, przewodniczący Zjednoczenia Łemków w Polsce (...)

Prócz muzyków największe oklaski dostał Mirosław Szypowski, przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Rewindykacyjnych. Podczas otwarcia imprezy nazwał skandalem brak ustany reperywatywnej i odmowę zwrotu znacjonalizowanych lasów w Beskidzie Niskim. - Łemkowie tutaj mieszkają i muszą zachować dyplomację. Ja nie - tłumaczył ostre słowa.

- Mój dziadek Emilian miał duże gospodarstwo w Zdyni. W 1917 r. wojsko w dwie godziny kazało się wynosić. Pół wieku minęło i nie naprawiono nawet części krzywd, które Łemkom wyrządziła akcja „Wisła” - dopowiedział Stefan Howański, przedstawiciel Organizacji Obrony Łemkowszczyzny ze Stanów Zjednoczonych.

IRE

Gazeta Krakowska z 23. lipca 2001 r.

ZDYNIA Watra 2001

Wielonarodowe spotkanie

Po trzech dniach znakomitej zabawy zgasła łemkowska watra. W tegorocznym święcie kultury łemkowskiej mimo zmiennej pogody uczestniczyło ok. 5 tys. osób, w tym ponad tysiąc tancerzy,

śpiewaków i muzyków z wielu krajów Europy.

Honorowymi gośćmi byli m.in. ambasador Ukrainy Dmytro Pawlyczko, wojewoda Ryszard Masłowski, przedstawiciel prezydenta RP Witold Śmidowski, posłowie na Sejm RP, starosta Andrzej Welc, przedstawiciele urzędów i instytucji oraz wójtowie gmin. Odczytano okolicznościowe listy prezydenta i premiera, były wystąpienia, życzenia i gratulacje.

Nie sposób przedstawić całego bogactwa i form prezentacji artystycznych, a poziom poszczególnych bloków programowych zaskoczył nawet samych organizatorów Watry.

Wielonarodowa widowia oklaskiwała nie tylko artystów występujących na estradzie, bo byli też malarze, rzeźbiarze, rękodzielnicy, literaci i poeci.

Była prezentacja tradycyjnych rzemiosł Łemków i Pogórzan, przejazd wozu maziarskiego, wpalanie dziegiu i tradycyjne potrawy regionu.

Patronat nad tegoroczną XIX Łemkowską Watrą sprawował prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, a na czele Komitetu Organizacyjnego stał przewodniczący Zjednoczenia Łemków Stefan Hładyk. Łemkowska Watra to największa w tym regionie impreza artystyczna w której uczestniczą grupy i indywidualni wykonawcy z Polski, Ukrainy, Słowacji, Chorwacji i Węgier a w tym wielkim przygranicznym spotkaniu biorą też udział rozsiani po całym świecie Łemkowie.

- Śpiew, taniec, muzyka i zabawa jednoczą ludzi bez względu na narodowość i pochodzenie. watra jest również okazją do corocznych spotkań tych, których los rzucił w odległe od urnilowanych gór strony. Cieszymy się z licznego udziału młodzieży, która poznaje rodzinną ziemię i zwyczaje ojców powiedział Aleksander Maślej- długoletni współorganizator Watry.

Łemkowska Watra ma też ponadartystyczny wymiar - jednoczy Polaków i Łemków i - jak wskazywali w swoich wystąpieniach zaproszeni goście - wszystko zaczyna być coraz bardziej normalne.

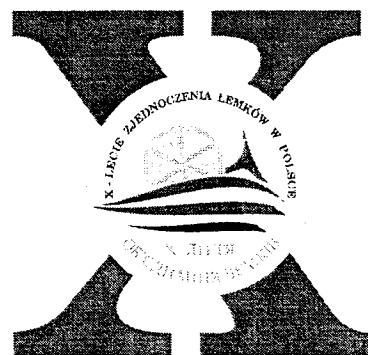
KURIER GORLIICKI NR 7/2001 (92)

"Hory naszý, hory naszý, hory naszý Beskidý..."

XIX ŁEMKOWSKA WATRA

Zapłonęła po raz dziewiętnasty, w tym roku pod patronatem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, którego list został odczytany na uroczystym otwarciu. Święto Kultury Łemkowskiej przyciągnęło do Zdyni tysiące Łemków żyjących w diasporze. Przebywają setki, czasami tysiące kilometrów, by te trzy lipcowe dni spędzić na tym skrawku Łemkowszczyzny. To ich "mała Ojczyzna", miejsce, które najpiękniej opisuje i wyraża pieśń - "Tęsknota Łemków za górami", czyli "Hory paszy, hory..." (...)

Roman Dziubina

ВІДБУВСЯ ІІІ КОНГРЕС СФУЛО

17-19 травня 2002 р. до Києва приїхало понад 40 делегатів і багато гостей на ІІІ Конгрес Світової федерації українських лемківських об'єднань (СФУЛО). З'їхались лемки майже зі всіх держав світу, в яких проживають і мають свої організації. Лемки в Польщі і в Україні стараються чимшвидше розв'язати питання післявоєнної депортації. Тих, що проживають на американському континенті, турбує мале зацікавлення молоді до культурно-національного життя, а представників членських організацій зі Словаччини, Югославії і Хорватії – швидка асиміляція.

На Конгресі були прийняті документи, в яких визначені найважливіші напрямки діяльності СФУЛО. Серед них домінує надання статусу депортованих лемкам, виселеним з прабатьківщини в післявоєнні роки, створення інституту лемкознавства з метою вивчення та популяризації духовних надбань етносу, організації етнографічних центрів, допомога у функціонуванні осередків краян в діаспорі, відродження українських лемківських шкіл за межами України, церковних храмів і т.п.

Вибрано нові централні органи: проф. Іван Д. Щерба - голова, Марія Дупляк - заступник голови на Американській континент, Штефан Гладик - з-к голови на Європейській континент, Стелія Миронченко - секретар. Члени з України: Олександр Венгринович, Микола Горбаль, Володимир Ардан і Андрій Тавпаш; з Польщі: проф. Андрій Ксенич, Александер Маслей, Богдан Салей і Мирослав Пецух; з Америки: Стефан Галькович, Юліян Котляр, Діана Гованська; з Канади: Андрій Ротко, Максим Маслей та Іван Терепенко; зі Словаччини: Іван Лаба, Павло Богдан, проф. Микола Мушинка і др Мирослав Сополига, з Хорватії та Югославії: Богдан Віслявський, Мірко Федак о. Роман Мизь і інші. До Контрольної комісії вибрано: Володимира Ропецького, Юліяна Френчко (Україна), Теодора Малиняка (США), Петра Шафрана (Польща), Яросава Поповця (Словаччина).

(*ни*)

УХВАЛА ІІІ КОНГРЕСУ СФУЛО

1. Затвердити протоколи Лічильної комісії про вибори Голови, Президії та Контрольної Комісії СФУЛО.

2. Схвалити діяльність Президії СФУЛО за 1997-2002 рр.

3. Прийняти статут СФУЛО в новій редакції, як основний документ діяльності організації лемків (русинів) Канади, Польщі, Словаччини, США, України та Югославії.

4. Прийняти в склад СФУЛО Союз русинів-українців Югославії згідно з поданою заявою.

5. Визначити юридичною адресою Президії СФУЛО м. Львів, Україна.

6. Затвердити Міжнародну програму етнічного відродження Лемківщини, що спрямована на вирішення політико-правових, організаційних, науково-просвітніх і культурно-мистецьких проблем лемків (русинів).

7. Схвалити Звернення до Верховної Ради України про якнайшвидше прийняття закону про надання статусу депортованих особам, які були примусово переселені з території Польщі в Україну у 1944-1946 рр. та членам їх

родин.

8. Уряду України забезпечити організацію виконання національної програми "Закордонне українство" на період до 2005 року.

9. Схвалити звернення до Сейму РП.о засудження акції "Вісла".

10. Підтримати вимоги Союзу русинів-українців Словаччини, висловлені в листах до Президентів України і Словаччини.

Ухвала односторонньо прийнята делегатами й учасниками ІІІ Конгресу СФУЛО у Києві 18 травня 2002 року.

Голова СФУЛО - проф. І.Д. Щерба

РЕЗОЛЮЦІЯ ІІІ КОНГРЕСУ СФУЛО

ІІІ Конгрес Світової федерації українських лемківських об'єднань, що проходив 18-19 травня 2002 р. у столиці України Києві, зібрав 38 делегатів (42 делегати було обрано) з Канади, Польщі, Словаччини, США, України та Югославії. На Конгресі заслухано звіти і доповіді голів лемківських об'єднань, обрано нове керівництво, прийнято Статут СФУЛО в новій редакції.

Делегати Конгресу схвалили наступне:

1. Конгрес звертається до урядів Канади, Польщі, Словаччини, США, України, Хорватії та Югославії сприяти реалізації Міжнародної програми етнічного відродження Лемківщини.

2. Конгрес підтримує інтеграційні процеси в Європі, що спрямовані на розвиток націй та етнографічних груп.

3. Конгрес закликав Верховну Раду України про прийняти Закон про надання статусу депортованих особам, які були примусово виселені з території Польщі в Україну у 1944-1946 рр. та членам їх родин.

4. Конгрес закликав Сейм Республіки Польща засудити акцію "Вісла" 1947 року.

5. Конгрес закликав Уряд і Сейм Республіки Польща створити необхідні умови для лемків, які бажають повернутися на історичну Батьківщину.

6. Конгрес закликав Уряди України, Польщі і Словаччини надати право безвізового проїзду особам, які народилися на Лемківщині, членам їх родин і прямим нащадкам, делегаціям і мистецьким колективам.

7. Конгрес засудив антидержавну діяльність організацій, які поширюють ідеї сепаратизму і т.зв. політичного русинства, що мають на меті відмежувати лемків (русинів) від українського народу.

8. Конгрес вимагає від державних органів - суб'єктів Федерації, розробити Державні програми збереження лемків як етнографічної групи українського народу, що опинилися на межі зникнення.

9. Конгрес звертається від Урядів держав - суб'єктів Федерації, створити інформаційний простір для обміну теле- і радіопередачами, літературою.

10. Конгрес звертається від Урядів країн - суб'єктів Федерації, про державну фінансову підтримку культурно-

мистецьких заходів, зокрема традиційних фестивалів.

11. Конгрес пропонує створити:

а) Інститут лемкознавства при Національній академії наук України;

б) Державний лемківський ансамбль пісні і танцю.

Однголосно прийнята делегатами й учасниками III Конгресу СФУЛО у Києві 18 травня 2002 року.

*Голова СФУЛО, проф. І. Д. Щерба
Секретар С. Миронченко*

Частина учасників III Конгресу СФУЛО зі Словаччини, Югославії та Польщі.

ПРИГАДАЙМО – ДО 55-ЛІТТЯ АКЦІЇ ”ВІСЛА”

Так було в Bieszczadach

Цел операції „Wisła”. Siły WP.

W styczniu 1947 r., po wyborach do Sejmu Ustawodawczego, władze komunistyczne ogłosiły amnestię dla członków podziemia. Nie objęła ona jednak UPA. Dostyc prawdopodobne jest wysuwane przez niektórych autorów twierdzenie, iż uczyniono tak, by mieć pretekst do przeprowadzenia kolejnej akcji wysiedleńczej. Problemu ukraińskiej partyzantki nie chciano bowiem rozwiązać metodami politycznymi, ale siłowymi, zgodnie - jak twierdzi R. Torzecki - z sowieckimi zaleceniami.

Zamysł wysiedlenia na Ziemię Odzyskane pozostałej jeszcze w Polsce części Ukraińców zrodził się w Sztacie Generalnym WP jeszcze jesienią 1946 r., a na początku 1947 r. trwały już intensywne przygotowania do przeprowadzenia tej akcji. Ostatyczny plan operacji został przedstawiony przez gen. S. Mossora Państwowemu Komitetowi Bezpieczeństwa 27 marca 1947 r. Dwa dni później projekt ten zaakceptowało Biuro Polityczne PPR. Śmierć (dzień wcześniej – 28 marca) Świerczewskiego dostarczyła znakomitego pretekstu dla uzasadnienia zastosowania zbrojowej odpowiedzialności wobec ludności cywilnej.

Na posiedzeniu Biura Politycznego zdecydowano też o powołaniu Grupy Operacyjnej „Wisła” (początkowo miała nosić nazwę „Wschód”) oraz o zasadach wysiedlenia i ewakuacji. Liczbę przewidzianych do wysiedlenia Ukraińców w skali całego kraju oceniano na 80 tys. (początkowo szacunki mówiły o 80 tys., ostatecznie wysiedlono ok. 150 tys. osób).

Operacja „Wisła” zakończyła się 31 lipca 1947 r. W jej trakcie wysiedlono ponad 140 tys. osób. W późniejszym czasie przeprowadzono jeszcze dodatkowe wysiedlenia. Na przełomie września i października 1947 r. z powiatów Włodawa i Hrubieszów wysiedlono kolejne, co najmniej 424 osoby. Ostatnią grupę ludności wysiedlono na początku 1950 r. ze wsi: Jaworki, Szlachtowa, Biała i Czarna Woda leżących w powiecie Nowy Targ. Wywieziono wówczas wg oficjalnych danych 103 osoby. Należy zaznaczyć, że w powiecie Nowy Targ UPA nigdy nie działała. Niezależnie od tego, szefowie WUBP oraz dowódcy poszczególnych rejonów odpowiedzialności, zakwalifikowali również do wysiedlenia najbardziej szkodliwy polski element reakcyjny.

Grzegorz Motyka

„...Jeszcze przed wybuchem walk ukraińsko-polskich Komisja Obywatelska przy lwowskim Związku Walki Zbrojnej (od 14 lutego 1942 r. AK) proponowała wysiedlenie za Zbrucz 70% Ukraińców jednostronnie lub w drodze wymiany ludności z Sowietami oraz polonizację pozostałych.”

Józef Darski. „Kontakt” nr 3 i 6. Paryż 1986

Василь Ковальчук

КОЛІР ЛЕМКОВИХ ОЧЕЙ

(На мотив Б.Олійника)

“ Чому в тебе очі сині?” -

Хтось мене спитався.

“Я ж родивсь на Лемківщині,

В гори задивлявся”.

“А чому такий білявий?” –

Голос знов озвався.

“Бо шодня в гірським потічку

Зранку умивався”.

“Чому ти, гуралів син,

У степи подався?”

Я мовчав... Аж тут один

Із пекла обізвався.

Увесь у смолі, у військовім строї,

Слізьми обливався.

“Це тому, що я, як злодій

Іроду продався.

Ми були як яничари,

Ще й майстри облуди.

Чи то лемки, чи татари –

Наші сліди всюди...

Ми їх всіх в своїй кошарі

Навчили мовчати.

І тому про ці кошмари

Не його питати”.

... В мене очі чисті й сині,

Голова срібляста.

Лихоліття – у споміні,

В серці – віра в щастя.

України знамено

Вибрало для злету

Колір лемкових очей

Й козацького степу.

Київ, 17.09.2000.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

(квітень - червень)

- 1-4.04.1941 - відбувся II Великий Збір ОУН.
- 2.04.1944 - Москва кинула проти УПА 10 дивізій Червоної Армії і НКВД.
- 3.04.1990 - на Львівську ратушу піднято український національний прапор.
- 5.04.1340 - помер останній український князь Болеслав Юрій другий.
- 7.04.1918 - у Владивостоці на Далекому Сході створено Українську Крайову Раду.
- 8.04.1929 - Москва заборонила діяльності Української автокефальної церкви.
- 10.04.1898 - народився Степан Скрипник, старшина Української Армії, патріарх УАПЦ.
- 11.04.1597 - у Варшаві страчено керівника селянського повстання Северина Наливайка.
- 11.04.1945 - московські більшовики репресували сімох єпископів УГКЦ.
- 14.04.1768 - вибухло в Україні повстання під проводом Максима Залізняка й Івана Гонта.
- 16.04.1632 – у Києві повстала Києво-Могилянська академія, тепер "Університет Києво-Могилянська академія".
- 19.04.1775 - російська цариця Катерина II узаконила в Україні кріпацтво (панщину).
- 22.04.1920 - Уряд України уклав з Польщею договір, зірваний Польщею 1931 року.
- 24.04.1947 - президія Ради Міністрів ПНР прийняла ухвалу в справі акції "Вісла".
- 28.04.1947 - о 4-тій годині почалася акція "Вісла" – виселення українського населення з Рідних Земель на північно-західні землі Польщі. Масову акцію виселення закінчено 31 липня 1947 року, але виселення окремих сімей і місцевостей продовжувалось до початку 50-их років, коли були виселені Явірки, Шляхтова, Біла і Чорна Вода.
- 27.04.1972 - КДБ вбило композитора Володимира Івасюка.
- 28.04.1922 - в Подебрадах (Чехія) засновано Українську Господарчу академію.
- 29.04.1648 - Богдана Хмельницького обрано Гетьманом України.
- 29.04.1918 - Чорноморський Флот підняв український національний прапор і підпорядкувався Українському Уряду.
- 29.04.1918 - Українська Центральна Рада (парламент України) ухвалила Конституцію України (УНР). Президентом України обрано Михайла Грушевського.
- 2.05.1848 - у Львові створено Головну Руську (Українську) Раду.
- 3.05.1924 - москалі замордували Миколу Міхновського, автора "Самостійної України".
- 5.05.1915 - у Відні створено Загальну Українську Раду з представників Буковини, Галичини і Союзу Визволення України - представників Великої України.
- 6.05.1947 - СССР, ПНР і ЧСР уклали договір про спільну боротьбу з УПА.
- 10.05.1992 - перший після війни Собор УГКЦ, що відбувся у Львові.
- 14.05.1648 - перемога українських військ над польськими під Жовтими Водами
- 14.05.1871 - народився письменник Василь Стефаник.
- 15.05.1848 - знесено панщину в Австро-Угорщині.
- 21.05.1945 - в Руді Ружанецькій заключено договір між АК і УПА про нейтралітет.
- 22.05.1861 - тіло Тараса Шевченка перевезено в Україну і поховано в Каневі.
- 25.05.1709 - російські війська зруйнували Чортоминську Січ.
- 25.05.1926 - московський агент вбив у Парижі Симона Петлюру, Головного Отамана військ УНР.
- 27.05.1569 і 06.06.1569 - актами Люблинської унії українські землі були включені до Польської Корони . Сталося це на Сеймі Польщі й Литви, який тривав від 10 січня до 12 серпня 1569 року – тоді ж проголошено Річсполиту Польську.
- 1.06.1630 - українські війська під проводом Тараса Грясила перемогли польські коронні війська під Переяславом.
- 1 червня - день пам'яті загиблих 7 мільйонів українців в роках голоду 1932-1933, зорганізованого московськими більшовиками.
- 3.06.1863 - народився Євген Петрушевич, Президент ЗУНР.
- 5.06.1648 - українські війська Богдана Хмельницького перемогли поляків під Корсунем.
- 5.06.1708 - гетьман Іван Мазепа заключив договір із шведами.
- 5.06.1775 - російські війська знищили Запорізьку Січ.
- 6.06.1937 - помер поет Богдан Ігор Антонич.
- 7.06.1843 - помер письменник і педагог Маркіян Шашкевич.
- 8.06.1668 - гетьманом України обрано Петра Дорошенка.
- 9.06.1944 - німці замордували поета і політичного діяча ОУН Олега Ольжича-Кандибу.
- 14.06.1891 - народився полковник Євген Коновалець, творець ОУН і УВО.
- 18-30.06.1651 - битва українських військ з польськими під Берестечком; через зраду татарської орди українські війська зазнали поразки і Богдан Хмельницький мусив підписати з Польщею новий договір в Білій Церкві.
- 19.06.1932 - вибухло Ліське Селянське повстання Степан Семенюк
- 22.06.1941 - Німеччина напала на СССР.
- 22-24.06.1941 - НКВД розстріляло біля десяти тисяч в'язнів у таборах Львова, Луцька, Дубна, Ковеля і інших міст.
- 28.06.1996 - Верховна Рада України прийняла і ухвалила Конституцію України.
- 28.06.1996 - День Конституції.
- 30.06.1704 - гетьман Іван Мазепа об'єднав Правобережну і Лівобережну Україну.
- 30.06.1941 - у Львові проголошено відновлення Української Держави.
- 30 червня - свято стрілецьких могил.

НАЦІОНАЛЬНІСТ ВИГНАНИХ ЦИ ВИВЕЗЕНИХ ?!

Перший раз в повоєнний часі од 1945 р. могли-зме в загальним списі сами потвердити факт свого існування, а што з того вийде і з кым ся ідентифікуєме - вкажеся по підрахуванню виників перепису.

Треба признати, на рідний Лемківщині была активні проваджена агітація передписова. Об'єднання лемків стояло і стоїт на становиску, же історичний русин то гнешній українець, а будучи лемком не перестає быти ани руснаком ани українсьом. Національну ідентифікацію інакше виділи такы організації як Фундація "Рутеніка" (голова Сандович), горлицкі ансамбль "Серенча" (кер. Роман Корбич), Ансамбль пісні і танцю "Кычера" (кер. Юрко Стажиньскі), Музей лемківской культуры в Зиндранові (голова Федір Гоч), Репрезентаційний ансамбль пісьні і танцю "Лемковина" (кер. Ярослав Трохановскі), Стоваришыня Лемків (ве-дуче Андрій Копча), Стоваришыня "Руска Бурса" (настоятель Богдан Гамбаль). Лідеры тих організацій в "Голосі совісті" в выданно передписовим 2002 р., закликували писати національніст "лем лемківску. "... Днес для себе зовеме ся Лемками, і так тіж функціонуєме в сучасні свідомости Поляків. Отже – мы Лемкы. Язык наш лемківскій. І лем в єдномысности наша сила. Як буде днес, значыт ся Господнього рока 2002 ?. Част спосеред вас запише ся – і то виключні Ваша справа - Українцями, Поляками ци інчыма." Тым закликом вшыткы сигнатарюше "Голосу Совісті" ствердили, же нація українська єст так само ім чужа як і польска. Призрийме лем ся, хто тото бесідує: Ярослав Трохановскій - през кількадесят років задекларуваний українець. Юрко Стажиньскі - абсольтент Українського ліцею в Лігниці, доволітній діяч УСКТ в Вроцлявю. Фецьо Гоч - українскій комбатант, перший голова Об'єднання лемків, ци тіж Богдан Гамбаль - українець в часі студіїв в Кракові. А спомну іщи о редакторі "Голосу Совісті" - уйку Петрі з Крениці, котрого українську декларацію, написану особисто, при мі, в Бортнім на "Ватри" мам в моїх засобах архівальних, а тепер так фанатичним антиукраїнсьом, же в кожній "БЕСІДІ" штоси проти українского напише, а семинарістів Української вчительской семінарії в Крениці називат українськими націоналістами. Ту треба ся застановити, чи таким людям - перекінчикам мож вірити, і чи гнешня декларація національна єст їх остатньом ?! Даю тото чытачам під розвагу. В тим місци треба повісти, же в кінци вышло шыло з мішка. Сьвітове лемківство-українство повинно юж знати "хто єст кым" і в котру сторону провадит нарід.

А тепер по тий гіркій правді кілька рефлексій.

Отже, в мої оціні, мы лемкы зме барз богаты а богацтво наше указуєся в великій любови до малой вітчизны і з того выходит наша подвійна тотожніст: українська національніст і лемкіска/русинська регіональніст. Шкода, же спис не передвиджував можливіст такого запису, бо лем хтовди образ перепису бивбы докладнійшим. Перед списом для анкєтерів были ріжны школіня, на яких бесідували їм, же не можна вписувати нації кашубской і шлонской - а лемківску можна. І ту ся выявило, же можна українців ділити але не можна того робити з поляками. Застосувано моральніст Калього: Калі може вкрасти, але йому не можна. Зьвідуєся, де ту вільний

выбір, каждого човека гарантований Конституційом ? Перепис і так не даст нашого правдивого образу, бо нарушано його правила. В Білянці, Лоси, Ганчові і деіндукаїнську націю писано олувком, а потим поправляно. Перепис не був тіж анонімний, бо, на приклад, в Вільхівци членови ОЛ цюкали в гміні Крампна, же подав свою націю як українську, а они знають, же він преці єст лемко.

Колиси в "Ватрі" писав єм о меандрах національного погранича. Перед списом і в його часі вказалися лідеры лемківскых меандрів. Соціологи на явище зміны нації бесідуєт, же єст то реінтерпретація біографії, а такы люде одмітуют своє перше історичне "я" втовды, коли на українство не є конюнктуры. Лемками тіж сут не до кінця, бо лем в Польши (gdz ta opcja jest milej widziana przez władze), а одшмаряючи українство визнають навет волоске походжыня, так як Олена Файфер; бодай ся лем ріжнити од українців. Зас Ярослав Гунька (Ярослав Горошак) навет бесідує, же краше ся ожєнити з польком як з українком або выйти за поляка. Поза границями Польши сут руснаками, але лем так по тихы, жебы, храни Боже, польска влада ся не дізнала о іх політичним руснацтві.

Кілька разів мав єм змогу познати становиску лідерів Стоваришыня Лемків на ріжных міністеріяльных спітканях і, вірте мі, же все барз обережно выповідаются о наших лемківскых потребах і проблемах. Остатній приклад з 12 червня т.р. коли на засіданю Сеймовой комісії національных меншын в Новим Санчи представники Стоваришыня лемків: Мирослава Хом'як і Ваньо Квока праві же ся нич не одозвали в наших справах (довідували ся лем чи научителька-пенсіонерка з Липинок буде мала іщи працю).

Звідуєся: чи Вам, лідерам- лем лемкам, тепер не залежыт на поверненю в рідни землі вигнаним, ци обоятне єст нищыня цмунтерів, капличок і затєраня нашой тотожности (НИКИФОР Епіфаній Дровняк) ? Як вам не залежит, то можу речы, же нація лем-лемків то нація, яка не понєсла жадных втрат, бо преці до Михалова в 1947 Вас привезли (так є на таблиці пам'ятковій), а в Явожні лем вшитких інтернувано (слова Олены Файфер). Об'єднання лемків визнає, же нас силом выгнали, а в концтаборі Явожно замучыли 163 в'язнів.

Задумайте ся тепер, як-сте подали в списі? Ци-сте ся зо страху перед сусідами і рахівниками записали до чужой нації ? Ци тіж рахуетєся як выгнаны або нащадкы выгнаних, і повіли-сте, же-сте українцями; бо в 1947 році выганяли лем українців. Застановтеся тіж з кым Вам по дорозі і де Вам до кого ближе?

Мимо спису будеме дальше існувати, незалежні од його выників, але національний роздор буде мав великій вплив на розвязуваня наших справ і ставліня ся влады до наших потріб і проблемів.

Штефан Гладик

P.S.

Дішло до мене, же на ня в "Бесіді" штоси брєхали. Я ся одбрєхував не буду, але прислівя так повідат: "Каравана іде дальше, хоц псыкы на ню брєшут". Они од того жебы брєхали, як ім кажут.

З життя українців Нового Санча перших років ХХ ст.

Існувало вже в ХІІ столітті під назвою Сутеч (від староукраїнського слова “Сутеч-Сутіч”) - на зламі ХІХ і ХХ ст. мусіли змагатися з неабиякими труднощами. Розвитку їхнього культурно-релігійного життя заважала не тільки поступаюча асиміляція, але також послідовна, виготовлена польськими діячами, акція обмежування

Українські мешканці Нового Санча – міста, яке, за свідченням деяких вчених проявів українського життя, а в деяких випадках, і ліквідація культурних надбань попередніх поколінь українського суспільства в цьому ж місті.

За словами Є. Дудри: “В 1870 році, польський Дунін Борковські виготовив поляка знаний план на “Знищене Русі” і його поляки примінювали до Лемківщини залежно до політичних обставин. З роком 1919-им новосандецькі старости мали вже свої польські “права” і після них ліквідували українські мастки в місті; велику площу і дві камениці на ній, повітовий суд відділ 1, 26 квітня 1919 року, за числом 1/1148, віддав проти волі власників адвокату М. Кербелові, під “опіку”. На “пропозицію” магістрату, адвокат “продав” площу і камениці магістрату без відома українців. Родина Олександра Полянського на самім передмістю Нового Санча мала 30-моргову посілість. У 1920 році масток “продано” містові, тим разом вже без судової комедії...”.

У 1902 році в Новому Санчі зводиться храм божий: “... за згодою міської управи і за одобренням планів, (українці) приступили до будови великої мурованої церкви. Коли будова дійшла вже по вікна, міська управа дальшу будову заборонила через “СЛАБІ” фундаменти. Тому заходами судового радника Василя Яворського і о. Захарія Левицького, для потреб місцевих українців і студіюючої в місті молоді, переведено в будинку “Просвіти” три кімнати на “каплицю”. Про важкі умови Східної Церкви в Новому Санчі в тому періоді свідчать також слова записані на 92 сторони (? Гладик): “Łemkowie mieli na przełomie wieków własną mszę w bocznej nawie kościoła farnego. Odprawiał ją ruski ksiądz, który był także (ruskim) katechetą w szkołach. Celem ułatwienia Łemkom praktyk religijnych umożliwiono im także, od czasu do czasu, odprawianie nabożeństwa w Wielkanoc w kościele św. Ducha oo. jezuitów. Celem uzyskania własnego kościoła Łemkowie podjęli w 1903 r., nieudaną zresztą, próbę przejścia kaplicy św. Elżbiety w Kolonii Kolejowej dla swoich wyznaniowych celów. Gdy im się to nie udało, przegrali bowiem sprawę o kaplicę z oo. jezuitami, w kilka lat później wybudowali własną świątynię na Grodzkiem”.

Українське суспільство міста дбає також про виховання молоді в рідному руському дусі. У 1898 році, заходами Т. Качмарика, судового радника В. Яворського, д-ра Дзеровича, П. Лінинського, І. Черкавського, І. Іванишвіва, В. Твардієвича, о. Г. Гнатишака, о. Йос. Мохнацького, о. І. Дуркота, о. І. Черлюнкачавича і о. Ем. Венгриновича “Руську Бурсу”. В

першій році праці цього осередка нараховувалось 20 учнів, в 1900 р. – 60, а в 1910 р. перебувало тут вже 110 учнів. Бурса проіснувала до 1914 року – до того часу учні, які перебували в бурсі, часто були змушені поборювати великі труднощі, терпіти переслідування: “... але наплив учнів з кожним роком малів через двох польських передвоєнних директорів державних гімназій, Станіслава Жепінського і Блажея Гавор-Славомирського, які в своїм шовіністичнім засліпленні, переслідували українських учнів, а то і просто викидали зі школи. Наслідком такого стану в Новосандецькій гімназії, українські студенти восьмого класу переносилися до гімназій у Яслі, Сяноці або Перемишлі (...), і тут здавали матури з відзначенням”.

Біля 1905 року в Новому Санчі відкрилася читальня “Просвіти” – великий вклад для підкреслення присутності лемків серед української громади міста мала тоді діяльність Петра Ленінського і Василя Яворського, які значно збільшили число учнів-лемків у новосанчівських гімназіях (з 18 в 1894 до близько 100 осіб у 1904 р.)

Легко помітне в тому часі не дуже прихильне ставлення деяких лемківських діячів до ідеї українства серед русинів з Лемківщини, навіть, можна сказати, їхнє дистансування від праці лемків, зорієнтованих національно (“українсько”). Видають з 1911 року свій тижневик “Лемко”, що виразно відрізняється від періодиків редагованих в українському дусі.

Такий політичний поділ, помітний серед русинів, проживаючих у Новому Санчі в перших роках ХХ століття, спричинює широку дискусію на сторінках українських міжвоєнних періодиків, що збагачує українське літературне життя цього часу і впливає на піднесення свідомості багатьох русинів Лемківщини.

Опрацював Еміль Гойсак

На фото Василь - голова гуртка ОЛ в Криниці, поручжя Магдаліна і проф. Микола Мушинка з Пряшева перед Музеєм Никифора Дровняка в Криниці.

Іван Лешко

ЇХ ЗБЕРЕГЛА ВІРА - Пшемків

(Продовження)

Через два роки після смерті нашого душпастиря, нагло помер його зять Григорій Кіселевський. Була це людина дуже активна, віддана для свого народу (псевдо „Чабан”). За свою життєву поставу після війни дуже потерпів (Казахстан). Похорон провадив тодішній наш парох о. Ярослав Водонос. В своїй проповіді підкреслив, що покійний Григорій багато терпів з тої причини, що був свідомою людиною.

Після якогось часу, в неділю, коли в костелі о. Водонос правив Службу Божу, до захристії прийшов незнаний нам чоловік і представився в російській мові, що він є грузин. Він був одягнений у цивільну одягу, чорнявий на лиці, правдивий азіат. Хотів знати, коли закінчиться богослужіння, бо він хоче говорити з парохом. У Пшемкові була маленька часть Советської Армії, то ми початково думали, що напевно якийсь советський офіцер хоче, щоб наш священник зробив для нього якусь релігійну послугу. Бували випадки, що наші отці в таємниці хрестили дітей советських офіцерів, які жили в Польщі з сім'ями. Чекаючи на закінчення Літургії, сів і закури цигарку, а коли парох повернувся до захристії, він в дуже гострий спосіб випросив нас, і звернувся до о. Водоноса, знова підтверджуючи, що він - грузин. В некультурний спосіб напав на пароха і почав його страшити, бо вони (хто?) добре знають, що отець сказав на похороні „Георга”. Початково парох не зрозумів в чому справа, але скоро додумався, що йдеться про похорон Григорія Кіселевського. На закінчення той грузин погрозив отцю, що за це можуть його зачинити в Вроцлаві на Кленчовській. Після повернення о. Водонос повідомив коменду міліції про цей інцидент, а вона зложила протест до Головного Начальства Червоної Армії в Лигниці, чому їх солдати тероризують польських громадян. Невдовзі ГНЧА повідомили міліцію, що з тим не мають нічого спільного. Можливо, що був це самовільний вибрик того грузина, який за намовою незеднаних ворогів страшив нашого пароха.

Не минули ще три роки від смерті нашого пароха о. Мазяра, а в Шпротаві упокоївся в Бозі о. Володимир Гайдукевич, вроцлавський декан. Він на західних землях Польщі створив кілька наших станиць і тому на його похорон прибула велика маса людей. Поляки, які дивилися на похоронну процесію, говорили, що певно до Шпротави з'їхалась ціла Україна. Похорон провадив о. мітрат Миколай Денько, а в костелі гарну проповідь виголосив о. мітрат Теодор Майкович з Пермишля. Згадав він, що рік 1974 був для нашої Церкви трагічним, цього року померло в Польщі трьох наших великих отців. У Хшанові о. мітрат М. Ріпецький, у Валчі о. Т. Марків, а в Шпротаві о. В. Гайдукевич, і перед його домовиною сьогодні стоїмо. В своїх дальших словах звернувся до батьків і їхніх дітей, щоб вступали в ряди тих, що дальше мають бути нашими пастирями; щоб не згасли світла на наших престолах. В похороні брало участь багато вірних із Пшемкова та околиць. Тоді ми перший раз побачили, що між нашими священниками є вже один молодий - диякон Ярослав Мадзелян, пізніше студит. Уряд Безпеки заборонив фотографів робити знімки з похорону.

В 1977 році замешкав у Зеленій Горі, будучи вже пенсіонером, о. Андрій Рожак. На рідних землях, до виселення, був на парафії в повіті Ярослав. Після війни тричі був арештований. Початково опинився між римокатоликами в Котулїні на Опольщині. Парафіянами його були „ганси” – тобто автохтони, яких отець Андрій дуже хвалив. Вони добре знали хто є їх душпастирем, але з цього приводу не робили йому жодних прикrostей.

Будучи вже у нас о. Рожак обслуговував три станиції. У Зеленій Горі правив щонеділі і два рази в місяці в Шпротаві та в Пшемкові. Катихизацію для дітей провадила сестра Оля, яка щонеділі приїздила аж з Людомежа (недалеко від Єленьої Гори), бо там наші сестри Василянки мали тимчасовий монастир. Сестра Оля дбала, щоб наші діти знали гарно співати та декламувати наші вірші. Перед Різдвом приходив з дарунками свяятий Миколай.

В 1986 році о. Андрій Рожак святкував свій золотий Ювілей 50-ліття священства. До Зеленої Гори на цей празник прибуло багато священників обох обрядів. З Котулїна, де початково на Відзисканих Землях він працював, приїхала делегація парафіян зі своїм парохом. Під час Святої Літургії в костелі (тепер катедра) слово взяв тодішній синкел (генеральний вікарій) о. Іван Мартиняк, в якому описав нелегкий життєвий шлях ювіляра. Очевидно не забракло там також вірних із Пшемкова.

(Продовження буде)

Антоніна Слота

ПРАГНУ ВЕРНУТИ В ГОРИ

Буду орав, буду сів,
Нови скрині буду збивав,
Бо не хцу я ту гмерати.
Вшитко буду заберати,

Молотки, ключи, сокири і пили,
Гоблі, відра, лопати і вили.
Чи дочекамся же нам вернут,
А може чекают, аж вшитки вимрут.

Не буде кому юж наше оддавати,
А о нашій кривді престанут думати,
Але скрині готови треба мати,
Бо може удасться дашто одобрати.

В горах хижи треба нам мати,
Бо ту довше своє не зможемо утримати.
В ночі наші люде зачинают ся мі снити,
І то тоти, што давно престали жити..

Просят о молитву, о Службу Божу.

А я не знам ци вшитким поможу.

Не можут ся они надивити,

Як можна рідну віру змінити.

Тот смуток не дає мі спокою.
Виджу їх, хоц темно єст в покою.
Тоти люде предвчасно померли,
І нашого обряду ся не виперли.

Што мам робити би їм помагати

І тих што одишли потішати.

За живих треба ся тіж молити,

Може престанут вірі кривду робити.

Тоти што одишли спокою зазнали,
Як їх діти наше весіля справляли.
Наши предки віри ся не вирікали,
Бо в ній найліпшу надію мали.

Презераме стари фотографії . . .

На фото з 1941/42 р.: перший курс семінаристів (Української вчительської семінарії в Криничі) з класним вихователем Наталією Волошинською в середині. Може хтось впізнає себе чи однокласників або знайомих? Просимо написати до редакції.

Серед хлопців зліва: Поручник з Тилича, Волошин, Фатула і Криницький з Солотвин, Москва зі Снітниці, Гриценяк зі Щавника, Яворський з Береста, Слота з Великої Святкови.

Серед дівчат знаходяться зліва: Барновська зі Щавника, Дубець з Полян, Цимбаліста, Чичила і Копистянська з Солотвин, Ладна зі Щавника, Стасенко з Вікової,

На знімці: Анна Демчар, Юстина Кобан, Юлія Бибель, Юлія Фидорко, Антоніна Квочка, Марія Сьп'як, Стефанія Михалик, Теодор Гиба, Петро Бибель, Дмитро Романьчак і Петро Бибель, яка була поміщена в журналі "МАЛІ ДРУЗІ" ч. 4-1941р. Побіч написано: Ми, шкільні діти в Кривій на Лемківщині влаштували 15.ІІ. ц.р. виставку в 6 відслонах п.н. "Золотий черевичок". Посилясмо світліну з цієї виставки. Ми пильно ходили на проби, хоч були гострі морози, бо ми малі українці".

Хати в с. Мушинка в 1946 р. після виселення лемків в Україну, на яких позістали написи ПРАЦАЙ РІДНА ХАТО, ПРАЦАЙ РІДНЕ СЕЛО МУШИНКА, ПРАЦАЙ СЕЛЬСКА МОЛОДІЖ !

Фото з Архіву "Кичери"

i стари документи

URZĄD WOJEWÓDZKI
WROCŁAWSKI

Wydział Osiedleńczy

Nr. Osiedl. Rol. I/14-19-49

Dot. przesiedleńców z akcji "W"
niewłaściwie osiedlonych
w powiatach Oleśnica i Oława
woj. wrocławskiego.

Wrocław, dnia 2 kwietnia 1949 r.

Poufne

Do
MINISTERSTWA ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ
- Departament Osiedleńczy -
w Warszawie

Urząd Wojewódzki donosi, że na terenie powiatów Oleśnica i Oława tut. województwa, w chwili obecnej znajduje się około 120 rodzin przesiedleńców z akcji „W”, które w myśl przepisów zawartych w piśmie b.M.Z.O. z dnia 31.XI.1947 roku L.dz.415/III/pfn/47 nie mogą być rozsielone w ramach tychże powiatów, na dowód czego w załączeniu przesyła się odpisy pism Starostw Powiatowych w Oławie i Oleśnicy w sprawie przedmiotowej.

Urząd tut. w roku 1948 w ramach tut. województwa przeprowadził przesiedlenie omawianych osadników z w/w powiatów jednakże akcją tą nie można było wówczas objąć wszystkich przesiedleńców niewłaściwie osiedlonych, ponieważ powiaty, które wytypowano na przyjęcie tych osadników nie dysponowały dostatecznymi możliwościami osiedleńczymi.

Z uwagi na to Urząd tut. zwrócił się do Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu z wnioskiem pozostawienia pozostałych przesiedleńców z akcji „W” w pasie 20 km przy mieście Wrocławiu, motywując to argumentami podanymi w załączonych pismach w/w Starostw Powiatowych.

Jednakże Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu nie wyraził zgody na pozostawienie omawianych osadników w dotychczasowych miejscach zamieszkania (zał. odpis pisma Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publ.)

W związku z powyższym Urząd tut. prosi Ministerstwo o wydanie wiążących zarządzeń, czy można pozostawić przesiedleńców z akcji „W” w dotychczasowych ich miejscach zamieszkania oraz czy należy objąć ich akcją uwłaszczeniową, ponieważ w stosunku do osadników z tej akcji, których osiedlenie obecnie koliduje z ogólnymi przepisami regulującymi akcję „W”, Urząd tut. wstrzymał akcję uwłaszczeniową.

O ile zaś należałoby przenieść tych przesiedleńców, co w chwili obecnej jest niemożliwe, bowiem Urząd tut. po ostatnim ustaleniu chłonności na terenie tut. województwa przewiduje na akcję powiaty Lubiąż i Górę Śląską, przeto prosi się o wydanie wiążących zarządzeń Wojewódzkiemu Oddziałowi P.U.R. we Wrocławiu, któryby zajął się stroną techniczną przetransportowania omawianych osadników z powiatów Oleśnica i Oława.

Zaznaczyć należy, że na przetransportowanie omawianych osadników należy zorganizować dwa transporty kolejowe oraz przewóz samochodami, co w chwili obecnej jest niemożliwe ponieważ Wojewódzki Oddział P.U.R. na ten cel nie dysponuje żadnymi kredytami.

Otrzymuje do wiadomości

- 1) Woj. Urz. Bezp. Publ. we Wrocławiu
- 2) Woj. Oddz. P.U.R. we Wrocławiu

MMK

RB/IP, j.

Ldn. 6 kw. 10 kiedzi 30/1 6/1/49

Іван Шафран

НАША НЕЩАСНА ЛЕМКІВСЬКА ДОДЯ

(Продовження)

Я повернувся до Перунки і за кілька днів 29 червня 1947 р. наше село зістало депортоване. Ранком о 6-й год. село оточило польське військо, по селі розійшлися вояки і кожній родині дозволили забирати те, що хоче і може на власну фірманку, бо за дві години будуть всі виїжджати в незнане.

Найперше зігнано всіх, що мешкали поза селом “на пребудові” до села. Потому виселювання розпочато від горішнього кінця села, а останні виїжджали мешканці нижньої частини, що граничила з селом Поляни. Для тих, яких виселяли в першій черзі, приділено потребуємим, фірманки (підводи з села Поляни), якими допомагали перевозити виселенців з Перунки. Ми вже не дістали підводи, бо їх забракло і не могли все потрібне забрати з собою. Наша сім'я була 10 особова. З дітей я був найстарший, а наймолодший брат мав 2 роки віку. Мали ми два маленькі вози, на котрі поклали: торбу свіжо-накопаних і два лантухи сушеної бараболі, три торбини збіжжя, лантух сушеного хлібу та кілька хлібів, щойно випечених. А також кошик сирих грибів, які мама назбирали у лісі, ще перед прибуттям війська. На більший віз заладували млинець (жорна) і плуг, борони, пачки з господарським знаряддям та трохи сіна. Зі собою забрали ще убрання, постіл, образи святих, вартісні книжки і документи, все інше позостало в наших залишених двох хатах.

Наступила велика розпука, люди плакали, цілували пороги, землю, заходили останній раз перед церкву помолитися. Багато з них до смерті не побачило вже рідного села, ані ніхто не повернувся з вигнання, бо польська повітова народна влада у Новому Санчі видала наказ мельдувати в своєму повіті лемків – українців та й ще циганів. В Перунці осадники (гурале) були ворожо наставлені, до тих, що хотіли повертати з вигнання

У першій хаті нашого села проживала родина Дмитра Полянського, котра залишилася сама у селі. Всі виселенці переїжджали через їх подвір'я. Родина Полянських найбільше плакала, коли побачила, що всіх виселяють, а тільки їх залишають. Всі з ними прощалися..

Ми до возів запрягли корови і їхали каменистою дорогою, перетинаючи кілька разів річку, а то і вздовж її (4 км. до “цісарки” в селі Поляни). Всі фірманки (мали військових опікунів з обох сторін), їхали одна за другою, не могло бути перерви між возами, але і так колона була розтягнена. Перші виселенці доїжджали до Полян, а останні щойно виїхали з Перунки.

Доїжджаючи до Полян та переїжджаючи ріку Мостишу наші корови не дали ради витягнути віз, але під'їхав Миколай Ковальський з Полян і своїми кіньми повитягав вози на дорогу. В Полянах, ті що були вже на добрій дорозі – мусили зачекати аж всі вози прийдуть і тоді наш транспорт рушив далі.

Перше село за Полянами була Фльоринка, а останнє - наше перед польськими. Саме у Фльоринцях і зроблено нам відпочинок. Казали всім з'їхати з дороги на збірний пункт переселенців, огорожений дротами. Пересвідчившись чи всі доїхали, чи хтось не втік. Десь пополудні погнали нас далше до Грибова.

Ми всі старші ішли коло возів і провадили худобу, а молодші сиділи з мамою на возі. Першим польським селом була Концльова. Поляки від своїх хат дивились на виселенців по-різному, одні як на бандитів, що кричали “візов бандеровцув”, інші навпаки, може зі співчуттям, бо казали, “гдзе тих бедних людзі візов”, а ще інші хотіли нас обікрасти. До наступного польського села Біяла Вижна заїхали ми тоді, коли вже вечоріло. Мій 13 літний брат Володимир провадив візці. Підійшло до нього двох молодих поляків і намагалися затягнути їх до свого подвір'я. Брат крикнув, я це почув і підлетів до наших овець і питаюсь, що сталося. Поляк каже; - “ми хцелі помуц попровадзіц овец. Але добже зробіце, як нам є зоставіце, бо вам не бендов почобне”. Я закликав вояка, з тих що нас депортували і злодії побачивши його втекли.

Було вже темно, як ми заїхали до Грибова. На залізничний станції не було місця, бо ще не були приготовані до виїзду виселенці з Горлицького повіту, тому нам казали ночувати під мостом, о котрим я писав на початку мого спомину.

Другого дня погнали нас на площу біля заладовочної станції в Грибові. Там прийшлося нам чекати кілька днів до формування вантажних вагонів. В тому часі підозрілих людей брали на допити і всім видавали переселенські карти, як документи депортації. Цілі ночі ми не спали бо не було де. Добре, що то було тепле літо, а ночі короткі.

Нам приділили один некритий вагон на три родини, в котрим їхали ми разом зі своєю худобою і вівцями та всім нашим забраним майном. Тяжко було все це помістити. Забрало місця, щоби десь відпочити або поспати. Посклали ми драбини і дошки з возів на бурти вагону, прикрили трохи соломкою і можна було трошки подрімати. Добре, що в той час не падав дощ. Худобу не було чим кормити, тому була голодна. Часом у полі поїзд затримувався, тоді ми брали коси і скоро косили траву для живини, щоби її підкормити. Бувало й так, що властители нас проганяли, а ми нічого для худоби не могли придбати.

Виселенці з Перунки їхали двома транспортами. Перший виїхав день скоріше від нашого і скерували його в повіт Шпротава до Пшемкова.

Ми їхали в другому транспорті. На третій день наш транспорт зупинився в місті Осьвенцім. На колієвій станції було дуже багато транспортів з переселенцями акції “Вісла”. Всіх нас там пощепили уколами, дали по горнятку юшки та шматочку хліба. Майже всіх дорослих чоловіків забирали на допити, а особливо тих, що були на чорних списках. Тата скоріше випустили з переслухання, а мене довше тримали, хотіли арештувати, але знову мене вирятував російський офіцер, що наглядав за допитуванням. Коли він почув, що я червоноармієць, наказав мене випустити. Як я виходив і відчиняв двері, убивець хотів копнути мене, але я зорієнтувався скоріше, що він всім випускним так робить, скоренько замкнув двері, а його тяжкий чобіт потрапив у двері так, що ті аж затріщали.

Дякувати Богу з нашого транспорту нікого не затримано, але з інших залишено по кільканадцять осіб, навіть таких, що не мали ще 16 років. Всіх затриманих відставлено до концтабору Явожно.

(Продовження буде)

Марія Тима

ДВІ ВІЙНИ Я ПЕРЕЖИЛА

Tu wstawij powyższe zdjęcie i zmniejszuj go

Я родилась в селі Ганчова, Горлицького повіту. Родиче мої Антоній і Юстина Тима уж покійни. Ту хочу описати як я переживала першу і другу світову війну. Ой тяжки то воєнни часи, то-ж не роздувайте, люде, воснний оген, лем гасте го, гасте і не дайтєся йому розогріти.

Била я іщи дуже малим дівчатом, може 6 років мі било, то я дуже не пам'ятам першу війну.

Пам'ятам як ішло військо через наше село: пришло із Словації і назад прудко ся цофло на Словацію. Але до днесь не знам, ци то било руське ци австрійське. Потім пришло дуже руского війська з Польщи і тоти zostали довго в нашим і сусідних селах. Фронт бил на Бескиди. Кулі летіли на Висову і Блхнарку, а і в нашим селі впало пару. Одній жені велика куля впала до хижки. Муж бил на війні, а она з одним дівчатом осталася дома. Встала рано і ся обувала, же треба втікати, а ту лем раз влетіла куля. Дівчатю одорвало п'яту на нозі, а жені трафіло до груди. Іщи вилетіла надвір і кричала: рятунку, але уж не довели ей до шпиталю, бо умерла по дорозі. А дівча вилічили - мало п'яту з нарослого тіла, але ей все боліло, і нога была коротша от той здоровой.

Висову і Блхнарку вигнали. Ой як плакали тоти люде! Несли перини, провадили діти за руки, а дехто - корову. Але што мали веце, то все zostало. Там засіло військо, і пару хиж спалили.

Хлопи майже всі были забрани на войну, лем пару старих лишили.

Який бил плач і страх, то не дастся описати. Наша хижка была при дорозі, што веде зо Словації в Польщу. Коло нашой хижки были мурувана капличка. На нашого сусіда напав страх, бо імосць повіла, же певно треба буде втікати, то люде брали перини і носили до той каплички. Але сами ся не ховали, лем ходили коло ней, плакали і молилися. На дорозі была варта військова, то пришов до них один вояк і покричав, жеби брали перини і додому ішли, же кулі уж не будут падати. В нашій хижки мешкал якийсь старший офіцер, котрий з нами дуже добре обходився. Нас било дві: старша сестра, я, і мама з нами. Няньо были при війску. Ми зо сестром часто спали обути і позберани. Мама майже не спали, лем так перестоювали коло нас цілими ночами.

Одного разу смотрю на дорогу, а ту іде двох вояків на конях з гори долом селом, ідут і барз ся роззерают. То была

патроль зо словацкой сторни. А ту лем раз вискочив один вояк з-помедже хиж, тиж на кони і так сміло прискочив до тих двох, скричав, жеби ся піддавали і заставив до них піку. То один зараз зоскочив з коня, вшитко познимав і ся піддав. А другий ся не піддавав, то го тот, што бил сам один пробив піком. Упав коло коня, так ричав, як звір, і дуже страшно виглядав. Прилетіло веце вояків з-помедже хиж, того што ся піддав деси повели, а того пробитого завели до нашого сусіда, дали му сісти коло пеца, а ми діти призералися на него. Вшитки го жалували, же го барз болит, але він нас нич не розумів, бо то бил якийсь маляр. А тот, што ся поддав, бил словак.

Потім взяли того раненого на віз і везли до шпиталю – до Лося, ци до Горлиц. Але в Лосю пришов ку нему якийсь офіцер і го жалував, а тот ранений на возі вирвав ніж із-за холяви і пробив того офіцера.

Пак штотраз меньше било чути стріляня, а військо одишло.

Пришла яр. Як сніг згіб, то луки коло села были так зруйнувани конями, што треба било дуже ся натрапити, аби іх хоц як-так порівнати.

Люде бралися ярувати, но не било што запрячи до воза і плуга. Дехто мав дакого кониска, што військо лишило, то такого, што не міг ноги волочити. А до того - не било што сіяти, бо што не забрали, то військо кінми скормило. Люде хворіли на оспу і інші заразливи слабости. Всяди смерділо, то і люде хворіли от той нечистоти.

По яри било барз голодно, але і так било весело – по полях пастушки співали.

Прудко минула весна і літо, но все не било спокою. Молодих хлопців кликали до асентерунку, до війська. Але чим довше тривала війна, тим меньше была у них охота іти до війська, то втікали не лем за хижку і село, но і за границу.

Мої няньо вернулись з війни і зачали газдівку поправляти. Купили під зиму три уці і кобилу, то на яр зме мали семеро увець. Я барз любила мали ягнята, а іще ліпше бриндзу любилам їсти. Но мала ем і смуток. Мі казали з уцями ходити на поле. Вшили мі гуню зо сукна, котру я барз не любила, бо была шита на стару лемківську моду: мала пониже поясу клапти і шнурком была обшита, а коло шнурка – квітки з червеного поставу. Била я дуже незадоволена, бо не малам іншого загорніня на зиму.

Вовни било в нас дост, можна било гарний сведер зробити, але ми іще не знали плести на дротах, то, рада-нерада, мушена ем была гуню носити.

Паствиска в нашим селі были спільни, то для пастухів была вигода. Ходили собі разом і било нам весело. Співали, гукали, а як зме корови потратили, то зме плакали. Гайтови мали з нами клопіт, бо зме робили шкоди на луках, а часом і на зерні. Хоц з киями за нами ходили, то і так нич не помагало. Нас лем товди тішило, як зме ситий статок додому гнали. Дома нас за то похвалили, а часом і масла дали.

За Карпаторуским календаром -1952 р.

(Продовження буде)

ХТО ЗАМОВИВ ЧОРНОБИЛЬСЬКУ ТРАГЕДІЮ?

26 квітня 1986 року стався вибух реактора на Чорнобильській атомній електростанції, внаслідок якого загинуло багато людей, сотні тисяч окалічено, сотні тисяч захворіли на різні попромінні хвороби, в тому і на рака. Великі полоси України, Білорусі зазнали радіоактивного забруднення, що вимусило переселення кількасот тисяч людей. Наслідки чорнобильської трагедії будуть відчувати люди і природа десятиліттями.

Але треба виразно сказати, що вибух реактора на ЧАЕС не був випадковим, не був зовсім не передбаченим випадком, тільки наслідком проведення технологічного експерименту за наказом Москви, якій в той час – 1986 р. – ЧАЕС безпосередньо підлягала. Характерне й те, що провести той експеримент відмовилися директори всіх атомних електростанцій на території Російської Федерації, з чого виникає, що задуманий в Москві експеримент російськими атомниками вважався небезпечним і закладав велику небезпеку трагічної невдачі. Тому наказано провести злочинний досвід на ЧАЕС. Сьогодні вся правда про трагедію на ЧАЕС відома всьому світові, тільки Москва не почувається до обов'язку відповідальності за скоєний злочин перед людьми і природою, і не хоче відшкодувати матеріальні і моральні кошти потерпілим – людям і землі. Мовчить і Уряд України. Але народ не повинен мовчати!

Степан Семенюк

ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

12.05.ц.р. - друга неділя травня в Биківнівському лісі у Києві відбувся мітинг пам'яті жертв комуністичних репресій. У цьому лісі захоронено біля 150 тисяч осіб розстріляних московськими більшовиками в тюрмах Києва. У поминальній Панахиді взяли участь ієрархи і священники Української православної церкви КП, Греко-католицької церкви і Польського римо-католицького костела.

На фото. Промовляє єпископ Олександр Биковець УПЦ КП, побіч голова трибуналу УГКЦ о. протоієрей митрат Віктор Бігун а між ними єп. ПКЦ в Україні Станіслав Широкоградюк.

Семен Возьняк

ЛІТО

Літечко – літо прийшло
Й рай на землі, як ніколи.
Сонце проміння крилом
Сіно громадить поволі.

Стигне ще дичка терпка
У колоски неусічені,
Там доторкнулась рука
Доня цілющої Нені.

Боже, нам сонця подай!
Сонечко це наше літо
Щоб уроджаєм наш край
Славився за пишним яр-цвітом.

Іван Головчак

МИ ЯК ЛЕМКИ „„

Були такими є, і будем вічно „„
І не розмити нас чужій імені,
Бо маємо серця й слова довічно,
Як усенькі українці на землі.

А ті слова, що тільки нам власні,
То завше чесно свідчать з древніх літ,
Що автохтони ми земель цих сивих,
І що рясний наш український рід.

Допоки будем у житті єдині,
Не вкраде нам ніхто рідненьких гір.
Ні клаптика землички и часоплині –
Боїтеся сили єдності і звір !

Багатств землі чужої нам не треба –
Навіщо, навіщо нам вони? Ну, і чого?!
Нам вистачить завжди, як сонця з неба,
І власного, прекрасного, всього.

Ми прагнемо лишень, аби на світі
Звірячих вбивств і воєн не було,
Щоб виростили в мирі наші діти,
І їх сучасне й майбуття цвіло.

Нам дороге братерство всіх народів

...

Нехай воно завжди в віках живе.
І низько кланяємся цій свободі
Що скрізь ненависть і інтриги рве.

ІСТОРІЯ ВІЛЬХІВСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Перша згадка о церкви в Вільхівці є юж в 1692 році, то товди поставили першу, дуже маленьку, церковцю. Село, заложили русини - п'яток газдів, яке поділили помедже себе на: Маринівку, Шолтисівку, Моряківку, Тинівку і Бугнівку. Тота остатня została перенята через Маринівку і Шовтисівку, і в XIX в. остали юж лем чотири частини села. В 1711 році zostали закуплени дзвони – найменший з них заховався до гнеснього дня. Єден під час Другой Сьвітowej війни zostав завезений німцям на контингент до Змигорода; другий, середній, правдоподобно zostав закопаний під час фронту деси коло церкви перез люди, што виїхали потім до Росії; третій дзвін бив забраний через польську владу до Дуклі, але по війні юж 60 років ми робили стараня, штоби назад його одобрати, і так ся стало.

Під будову церкви пляч подарував Скородинський, а його правнук, який у 30-х роках виїхав за широку воду, в 1990 році допоміг нам поставити в церкви іконостас.

Мала горстка грекокатолицьких родин, мешканців села Вільховец, переживала в 2000 році нову подію. Наша церков, будувана перед 70 роками через наших вітців, вернула під владаня грекокатолицького владики в Перемишлі - кир Івана Мартиняка, і наше село з того powodu мало велику радіст.

Ще дале пару слів з історії нашого села.

В 1934 році жителі села почали будувати нову більшу церкву воколо тамтой старой з 1692 р. Церков поставлено і не викінчено, бо в 1936 році не добудовано третьой бані, а в середині забракло хору.

Вчасі окупації і фронтових боїв церква сильно zostала знищена. Кулі пошкодили дах і сціни, а една з них знищила навіт ціле угло церкви, згорів іконостас з цілим комплетом ікон, пропали вшитки книжки, пауки і інші літургічні річи. Всередині церкви знищено підлогу, бо там розпалляли вогнища, палили лавки і вшитко інше, што било в церкви. З великим трудом і тягаром по войні розпочали-зме привертати церков до такого стану, аби можна било відправляти Службу Божу. Довго тото вшитко ся влекло, і, на жаль, не вільно било одправляти літургію в грекокатолицьким обряді.

По акції "Вісла" церков в 1949 році перешла під владаня Римокатолицькой Церкви.

Скорше ищи в 1950 році мало не дішло до ей розобраня. Приїхали тракторами робітники з Паньствового Осередка Машинового з Мейсца П'ястового Короснянського повіту розобрати церков. З того, што розберут мали поставити забудуваня для своїх машин. На щесця зараз люде ся збігли и не допустили до ей знищия, а юж робітники виходили на церкву, штоби ей бані опасати линами и розтягнути церкву.

Потім вшитки люде зачали робити збірку на майстра, щоб поробити вікна, і таким способом привертано нашу церков до вжитку.

Але зас заходили велики зміни в заряджиню парафіюм, што поводувало дальшу ей девастацію. Дах бив так здірвалений, же ся по сьцінах ляло, а на то пінязи не било. Почали ми писати до наших родаків за широку воду, які помогли нам залатати діри. Практичні юж по 1956 році по малій одвільжи почали-зме церков подалі ремонтувати: заложено підлогу, направлено дах, щоб до ней не лало,

ошальовано дошками зодвору. І тоді тіж розпочато (нелегальні) відправляти літургію в грекокатолицьким обряді. Хотів-ем ту вспомнути, же під час Тилівської схізни в 1928 році лем 3 родини перешли на Православ'я. В тім часі од нашой парафії одишла на Православ'я Вильсня – почали громадити дерево і в 1936 році поставили церкву криту бляхом. Натомість с. Роп'янка дальше лишилося з нами. Привозили-зме фурманками о. пароха Івана Височанського зо села Крампна. Од той пори церков була уживана через грекокатоликів. По році 1979, коли-то юж парох Іван Височанський не могли до нас приходити з powodu свойого віку – в тім часі до нас почав приїжджати своим машином парох о. Станіслав Муха з Команчі, але властителюм далі бив Римокатолицький Костел.

Наші родаки за границюм дальше з нами не тратили контакту, і ми їх просили, щоб нам помогли в зробліню іконостасу, бо церков дале не мала того найважнішого елементу, який є во всхідній церкви – іконостасу. І в роках 80-их за старанюм о. Мухи і наших братів-лемків з-за води, Андрій Стефанівський з Зеленой Гори намалював нам іконостас, але проблем бив через 2 роки з отриманюм згоди од Римокатолицького Костела на заложіня того нашого символу. Треба признати, що згоди ми не достали до гнеснього дня. Іконостас заложили-зме без згоди бискупа Токарчука з Перемишля. На нашу церков найвеце жертвовали лемки з Америки і Канади: Михав Скородинський і Андрій, Андрей Моряк, Андрей Федак, Михав Лазорик, Єва Янчішин і інші.

Вшитки парафіяне дбают о церков, роблят всяки консерваторски ремонтви роботи, а поміч, яку нам дали братя-лемки з-за границі велика. Ім за жертву велика подяка, а тим, што ще жиют бажаєм всякого добра, здоровля на Многая і Благая Літа.

В 1992 році стає зас молодий парох о. Юліян Кравецький на дуже малу парафію в Зиндрановій і одразу починає сильно чинити стараня о дальший ремонт церкви. Вимінено цілий дах, покрито новом бляхом, вимінено підлогу, пороблено лавки, а зпола обито церков новима гонтами, пороблено нови вікна і двері. На то вшитко о. Юліян Кравецький привіз 60 кубиків дерева. І одной пори почав стараня о повернення церкви правовитим властителюм-грекокатоликам. По довгих і жмудних старанях сталося, же по 55 роках неволі церков повернула до давних правовитих властителів. Село робило складки на дани роботи. Церква є охрещена св. Николая літнього 22 травня, товди обходити юж будеме втім році XII-й кермеш, на який редакцію "Ватри" дуже запрашає. Може не буде тот кермеш так богатий і уданий, як в минулому році 2001, бо о. парох Юліян Кравецький zostали покликанина іншу парафію на Північ Пюьци. І з той нагоди хочу скласти найкращі побажаня за вложеный труд і серце в нашу церкву, бажаєме о. Юліянови всякого добра, здоров'я на Многая і Благая Літа.

Думам, każde лемківське село, втім також вільховец, потрібуют на штоден пригадувати собі свою історію, витігати з нью висновки і мобілізувати селян до плеканя старих лемківських звичаїв, жеби в наших лемківських порогах охочо гостили люде з ріжних сторін, жеби не затерто сьлідів наших предків, одвічних газдів той землі і сьлідів лемківських поколінь. Сохрани, Боже!

Николай Габло з села Вільхівці б. Дуклі.

15 квітень 2002 року.

XXX ЗАГАЛЬНОПОЛЬСЬКИЙ КОНКУРС ПИСАНОК ім. Михайла Ковальського

Тому-то, щоб врятувати старовинну традицію писанкарства та щоб утримати передавані з покоління на покоління народні мотиви, гожівський гурток УСКТ почав організувати загальнопольські конкурси писанок. Триваюча від 1971 р. ініціатива Михайла Ковальського допомагає захищати ту зникаючу вже традицію.

В Конкурсах брали участь писанкарі з цілої Польщі, України і США. Окреме місце в історії Конкурсів зайняли писанки Олександри Полянської-Гринчук з Вроцлава, яка на високому художньому рівні творчо розробляла лемківські мотиви з рідної Лабової, творила прекрасні композиції. Своє тавро в історії Конкурсів відтиснули теж такі творці як: Павло Кілочко, Петро Панчар, Марія Боровець, Надія Гайдученя, Тереса Домарадз, Марія Головач, Анна Поповчак, Емілія Наконечна, Текля Шафран, Антоній Рахвальський, Марія Бучик, Марія Келечави, Ірина Будзинська, Олександра Харко, Ядвига Дец.

І так діждалися XXX Конкурсу. З тієї нагоди ми підготували в Музею Варти "Спіхлеж" (відділенню Любуського музею ім. Яна Декерта в Гожові) ювілейну виставку "XXX Конкурсів Писанок". На виставці крім цьогорічних нагороджених та вирізнених праць є презентовані теж писанки з минулих літ, починаючи від 1973 р. Найбільше писанок репрезентує узорі з Лемківщини і Гуцульщини. Але є також мотиви з Бойківщини, Перемищини, Сокальщини, Грубешівщини, Підляшшя, а навіть з околиць Вільнюса. На ювілейній виставці можна було оглянути теж несамовиті фотографії авторства варшавського митця родом із Злоцького – п. Семана Барни. Показані тут знімки з циклу "Чарівний світ Лемківщини" це високохудожні образи чудових лемківських церков і красвидів.

Відкриття виставки відбулося 24 березня о 16 годині. Як господар спершу всіх прибулих привітав директор музею, п. Здзіслав Лінковський. Від імені всіх організаторів Конкурсу, гостей привітала Лідія Ковальська, яка цілу свою енергію присвячує тому, щоб діло, розпочате її батьком, було продовжуване!

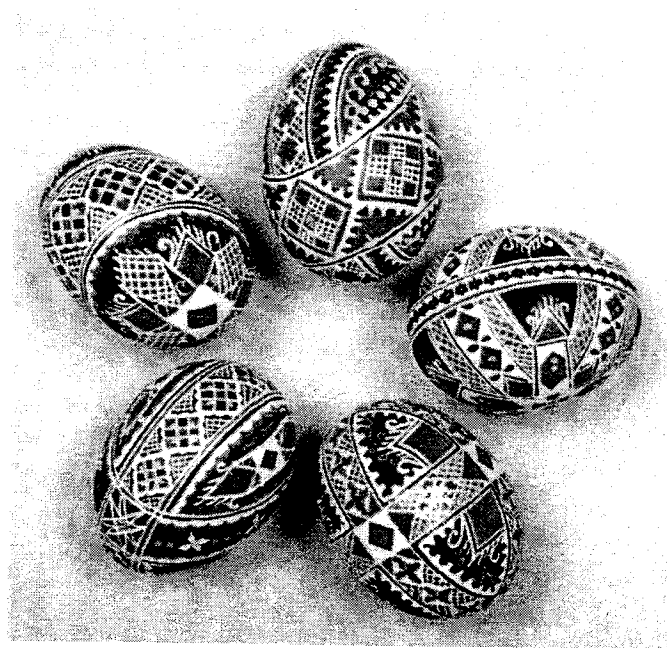
Після цього голос віддано комісареві виставки Мирославу Пецуху, який детально розказав про зміст експозиції. Пізніше від імені Любуського відділу та Головної управи ОУП всіх присутніх привітала п. Стефанія Яворницька, яка подякувала теж гожівським властям за сприятливий підхід до української меншини. Своїх земляків-лемків гарячо привітав автор презентованих фотографій, п. Семан Барна. Під час відкриття виставки прусутні могли через особисту участь вивчати писанкарство, а це завдяки Анні Наконечній з Хелмська та Генрикові Пелющаків з Тшебича, які показували традиційні писанкарські техніки.

Дякуємо Ліцею з українською мовою навчання в Гурові Плавецькому, який як єдиний з-посеред українських шкіл у Польщі відгукнувся на наші заклики (багато писанок, натомість, прийшло з польських шкіл).

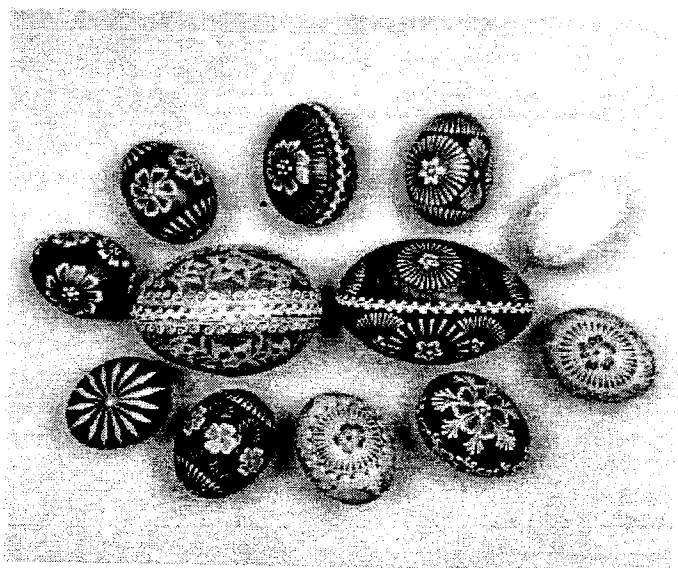
Дякуємо Всеукраїнській Координаційній Раді з вивчення і відродження писанкарства - Одарці Онищук (Канада) і Дмитру Пожоджуку (Україна) за теплі слова в адресу Михайла Ковальського, творця Конкурсів.

Дякуємо теж добродіям цьогорічного Конкурсу: Раді міста Гожова (2000 зл.), ППГ "ІРМЕК" Іриней Смальця (200 зл.), ПГУ "ОКМЕЛ" Петра Сича (50 зл.).

*Лідія Ковальська
Мирослав Пецух*

Писанки Марії Келечави – Мончак (перша нагорода)

Писанки Зофії Мончак (перша нагорода)

АРХАЇЗМИ БЕСІДИ РУСИНІВ

Б І Д А

Ишла Біда од Бескида, ишла Біда боса, чугу, мотузом опасала, текло Біді з носа. Ишла Біда од Бескида, так собі жуграла¹ якби-то било добрі, кед-бим ффраіра мала. Біда біду підкусила і до шпихліра ей дрлила. Біда полетіла, тай ся зашпортала², путню дрлила, до шафлика на голову впала, и окропні хирчала³, на небі ся забормусило⁴, і на біду дойджом шмарило. Біда ся обатурила⁵, до хижі пошкандибала, кеселиці си гивтнула, і, вера Боже, ліпше ся почула. Зачала наново підгопкувати⁶, копаницями задерати-одгражати, і повіла: знийте, же я й так буду панувати.

Подумала Біда Бескид опустити і за воду, до Америки, шифом⁷ одплинути. Іде Біда берегами, тай споткала сълепу муху, што їй лігала під ногами. Біда подумала: мушу ей забити і з ей шкори кожухи пошити. Так зробила. Муху забила, з ей шкори два кожухи вшила, і треті ногавиці - ищи зостало на двої рукавиці. Барз ся Біда тішила, же за кожухи достатні буде жила, бо мусиме знати, бе Біда не розкошувала: іла бандурки, варом попивала.

Сідит Біда в Ворволіті, кожухи не продала, бо то інший фасон. Як собі думала – не продала і ногавиці, купили лем рукавиці. Они хотіли чугу і холошні купити, але на то треба уці годувати, а Біду не било стати. Пришла до ней Біда богата і зажадала ей край опустити. Наша Біда голову опустила, до старого краю бідна як миш повернула, і вшитким прирікала, же юж николи не буде Бескиди опуцала.

Ми Біді віриме, по пару грайсари ся зложиме, і шлюбанок тіж купиме, най сяде на гузицю і більше не виїжджат за границю. Най палит си в шпаргепі⁸ говольнями⁹ і гріе хирбет на сушни¹⁰ і припецку, і най ся більше не бортачит перед сусідами. Бо Біда так си думала, же як продаст кожухи і гачи¹¹ то буде дуже дулярів мала і за свої Бескиди не буде думала-пам'ятала. А ми Біді припоминаме: своє не забивати, свого бідування ся не встидати, і за наши Бескиди нигда й николи ся не встидати.

ТДП – Крив'янка

1 - до себе щось говорила, 2 - зачепила, 3 – стогнала, 4 – захмарилося, 5 – пробудилася, 6 – підскакувала, 7 – корабель, 8 – кухонна піч для варіння страв, 9 – дрова до печі, 10 – місце на печі для гріття і сушіння, 11 – льонні штани.

(Продовження буде)

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ

Василь Мадзелян славний лемко, але народився на еміграції 22 червня 1917 року в Монсин (Пенсільванія, США). Як дитина повернувся з батьками в ріне село – Білцареву, що на Лемківщині у Новосанчівському повіті.

Навчався в Тернополі, де в 1937 р. одержує атестат зрілості. В наступному році виїжджає до Пенсільванії. У 1964 р. закінчує Мериландський університет зі званням магістра мистецтва. У 1964 - 1979 рр. викладав у середній школі живопис, графіку, кераміку, скульптуру.

Був учасником персональних та групових виставок, неодноразово нагороджений різними почесними відзнаками.

Він є неперевершеним майстром графіки. Найважливішою ділянкою в графіці митця є створення ним серії гравюр з лемківської тематики, які мають історичну мистецьку та етнографічно-пізнавальну цінність. ФДЛ видала альбом творів Ювіляра, поділених на чотири тематичні розділи: історія лемків (11), господарські роботи (8), народні промисли (4) і побут лемків (10).

Наша “ВАТРА” на протязі кількох років поміщала на останній сторінці його гравюри.

Вітаємо нашого славного митця – Василя Мадзеляна з нагоди його красного 85-го Ювілею і бажаємо йому ще багато творчого та щасливого процвітання на довгі і щасливі роки життя.

Многая літа Вам Ювіляре !

“ІСКОРКИ” зліва : Михайло Лига, Мелянія Дідик, Марія Мигаль, Мелянія Пирч, Марія Дідик, Галина Ленарт, Галина Корбеляк, Анна Ридзанич, Люба Скальська і Марія Феціца

19 червня п. Теклі Ковальській-Шафран виповнилася кругла річниця. Вона народилася в селі Поляни, пов. Новий Санч в селянській родині Йосифа і Марії Ковальських. Сестра св. п. Михайла Ковальського – колишнього головного редактора “ВАТРИ”.

Коли в 1969 р. Ярослав Трохановський почав творити ансамбль “Лемковина”, Текля стає його активним членом і бере участь в кожних його виступах до 1984 року.

На початку 1971 Ювілярка творит дитячий, а пізніше молодіжній гурток “ІСКОРКИ”, який на протязі 10-ліття дав десятки концертів, виступаючи (співали і танцювали) з успіхом на великих сценах Польщі, таких як: Перемишль (22.10.1972), Краків (27.05.1973), Варшава (2.07.1973 Центральний український фестиваль), Кошалін (23.07.1977 і 13-14.07.1981 Центральний український фестиваль).

Про успішні виступи “Іскорок” багато писало: “Наше слово”, “Світанок” та “Український календар” УСКТ за 1974 і 1976, а також „MAGURY’82”. Про них писали поети: Іван Головачук у „Нашому слові” з 3.07.1977 р. (№ 27) написав вірш “Іскорки”, а Яків Дудра “Слава Ганчівским Іскоркам” („Наше слово” № 45 від 11.11.1973).

Після розв’язання “Іскорок” в 1981 р. всі вони перейшли в члени ансамблю “Лемковина”.

В 1985 року Текля організує дитячий гурток “ГАНЦІ”. Дебютують на III Лемківській “ВАТРИ’85” в Ганчові, але по кількох виступах гурток розв’язався з об’єктивних причин.

У кварталнику “ВАТРА” п. Текля є ініціатором і редагує рубрику “Архаїзми бесіди русинів”

Зичимо Ювілярці доброго здоров’я, щастя та Божої благодаті на далші щасливі роки життя на Многая і Благая літа !

Колишні “ІСКОРКИ” друзі і приятелі

“ГАНЦІ” зліва: Марися Микуляк, Марися Мерена, Ганя Дзямба, Ганя Микуляк, Ганя Олестюк, Ганя Мерена, Оля Скальська і Ганя Гончарик

БАНУЄ ЛЕМКІВЩИНА

Та заходиться риштувать
Вози в далеку дорогу,
На той світ...

Тарас Шевченко

Василь Хомик завжди оптимістично дивився на світанкову пору - зійде сонце, а там, дивись, буде хліб і до хліба. Та нині, крізь призму споминів про зустрічі і задушевні бесіди, ретроспективно постає в уяві 14 грудня 1999 року, коли, як кажуть "не сіло, не впало" якимось невесело жбурнув із пам'яті кілька куплетів Шевченкового вірша "Чи не покинуть нам, небого...". І ось сталося у

Львові: 31 березня 2002 року покинув Василь Хомик той світ, який Йому був Всевишнім відміряний...

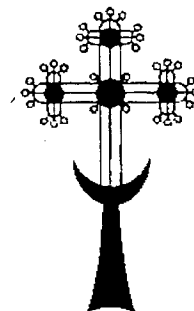
Пізньої весняної днини - 27 травня 1933 року - збагатилося прегарне село Мисцова Короснянського повіту, що на Лемківщині, бо побільшала родина Федора Тирпака, добре знаного культурно-освітнього діяча в лемківських околицях польсько-словацького пограниччя. Та недовго тішився улюбленим сином батько - згоріло його життя у концтаборі, а Василь успадкував великий масток - одну любов до лемківських дзвонів... Доцїла прони́с він оцю любов як вітцівський спадок, долучивши до свого імені прізвище добромисного вітчима Хомика.

Василь Хомик полишив добрий слід, так, без гучних фанфар, а для людей. З-поміж його творчих надбань назву передусім оригінальні збірки, зокрема, "Лемківська молитва" (1993), "Україна - край наш рідний" (1997), а також упорядковані ним книжки: "Чародійні гушлі" (1992) та "Квіти Бескидів" (1998). З тугою, як горбатим жалем, додаю ще рукописну збірку "Тернистий шлях", яку її автор довірив мені упорядкувати для бібліотеки альманаху українців Європи "Зерна". Вона невдовзі побачить світ під назвою "Опалені гнізда" завдяки добрій волі уродження міста Лева Ігоря Трача, відомого українського поета й видавця, власне, засновника згаданої книжкової полиці "Зерен".

Василь Хомик не встиг нарадуватися життям, бо не мав часу для втіхи. Плоди праці бл. п. Небіжчика мають наскрізне призначення: вони прищеплюють любов до рідного краю кожному, хто вміє висловити її відважно й довірливо, як зачин до Господньої молитви "Отче наш"...

Вічна Йому пам'ять!

Проф. Микола Зимомря

Василь Хомик

МОЛИТВА ЛЕМКІВ

Молимося в ранню годину
На гонах гір і синіх вод:
— Боже, храни Лемківщину
І наш незламний народ.

Дай сохранити Бескиди,
Храми й могили дідів,
Віру і чари бесіди
Та волелюбний наш спів.

Дай нам підняти з руїни
Села й родючі поля,
Школи й сади для дитини,
Щоб розквітала земля.

Віримо, Боже єдиний,
Знову розквітне наш гай,
Встане в красі із руїни
Вірний Лемківський наш край!

ПОДЯКА

Складаємо сердечну подяку за пожертви на фонд видавництва „Ватра”, що їх надіслали:

Семан Мадзелян - Чмель	100,- зл.
Еміль Стремецький – Шпротава	100,- зл.
Григорій Пецух – Закопане	100,- зл.

Всім жертводавцям щиро дякуємо. Спаси Боже!

Бажаючим помгти нам, подаємо наш банківський рахунок:

ВРН O/Gorlice: 10601510-320000119532 (wpłata na kwartalnik „ВАТРА”)

Редакція „ВАТРИ”

Головна управа ОЛ

ЛЕМКІВСКА ХРОНІКА

4.05.2002 В рамках програми “Спітканя з Лемківщином” в БВА в Горлицях одкрито виставку писанок артистки Марії Келечави - Мончак (родиче ей, вигнанці, з Береста і Лабови)

17-19.05. В Києві обрадував III. Світовий Конгрес Президії світової федерації українських лемківських об'єднань, в яким взяли участ делегати з ООЛ в Америці, ОЛ Канади, Товариства “Лемківщина” України, ОЛ Польщи, СРУ Словаччини, СРІУ Югославії і Хорватії. Головом Президії СФУЛО вибрано проф. Івана Щербу зі Львова а заступниками: Марію Дупляк (Американский континент) і Штефана Гладика (Європейский континент).

25-26.05. В Криниць Стоварищина лемків організувало II. “Бенале лемківской культури”. Лідери політичного русинства під проводом шефа Александра Зозуляка, опікуна П. Р. Магочого з участю ведучих русинських організацій з Польщи, Словаччини, України і Угорщини радили, што робити, жеби русинив світ узнав четвертим слав'янским народом. Павло Магочі приїхав з Канади до Словаччини 2-го мая і брав участ в Міжнародній конференції всеслов'янського собору в Ужгороді на Україні (8-9.05) на підтримку узнаня русинів за окремих нарід. Він привіз дуже пропагандової літератури а між іншими зновлене виданя брошури “Карпатыськы русины” його авторства (перше видав в 1995 р.). Вшитки загранични видавництва били роздавани задармо. В артистичні програми виступили між іншими: “Лемковина” з Білянки, “Серенча” з Горлиц, Юлія Дошна з Лоси, а тіж церковни хори з Криниць, Закарпаття, Словаччини та інши.

25-26.05. В Вільхівці організувано традиційний Кермеш. ОЛ репрезентували: Богдан Салей - секретар ГУ ОЛ і Штефан Лукачин - скарбник ГУ ОЛ.

26.05. Православний аеп. Кир Адам посвятив площу під будову старечого дому, котрий буде поставлений при Православним приходстві в Гладішові.

27.05. В початковій школі в Ропиці Польській проходило “Спітканя з Лемківщином” п.н. “Європейска культура”.

Показано мазярське ремесло, графіку церков і чествувано лемківськими стравами. Виступив дитячий ансамбль “Веретено” з Лоси. О лемківських традиціях оповідав Штефан Гладик - голова ОЛ.

6.06. На імпрезі п.н. “Кольоровий коник” виступив дитячий колектив “Веретено” з Лоси.

7.06. В Міністерстві внутрішніх справ і адміністрації одбилося спітканя з національними меншинами. Од ОЛ брав участ Богдан Салей - секретар ГУ ОЛ.

12.06. В Новим Санчи своє виїздне засіданя провела Сеймова комісія до справ національних меншин. В засіданю брав участ голова ОЛ Ш. Гладик, котрий представив зобраним проблем руйнуваня давних наших цмунтерів. В довід показав людски кости з цмунтеря в Фльоринці, вимивани ріком Мостишом. Справа тягнєся роками, а місцева влада нич не робит в тій справі.

21- 23.06. Центральна рада Союзу русинів - українців Словаччини організувала 48-е Свято культури в Свиднику. Од ОЛ брали участ А. Маслей, Ш. Лукачин, В. Шлянта і П. Шафран. Виступив тіж ансамбль пісні і танцю “КИЧЕРА” з Лігниці під кер. Юрка Стажинського.

23.06. На Кермеші православної церкви в Горлицях за стараньом ОЛ виступив ансамбль пісні і танцю “Кичера”.

24.06. В Ганчові урочисто посвячено капличку, одбудувану з наказу, по розібраний римо-католицким пробошом в маю 2000 року. Чину посвяченя доконали священники з участю вірних трьох конфесії: еромонах о. Яків (греко-кат.), о. Володислав (православний) і кс. Яцек (римо-кат.).

28-30.06. ООЛ в Америці організувала 2-гу Лемківську “ВАТРУ” на оселі Спільки української молоді в США.

**Święto Kultury Łemkowskiej „XX Watę łemkowską” w Zduni sponsorują głównie: Ministerswo Kultury w Warszawie
Urząd Marszałkowski woj. Małopolskiego
Urząd Kultury Fizycznej i Sportu w Warszawie.**

Pismo dotowane przez Ministerstwo Kultury.

Видає: Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków w Polsce, Bielanka 41, 38-311 Szymbark, tel. (0-18) 351-30-36, e-mail: stefanhladyk@poczta.onet.pl
Редагує Колегія: Петро Шафран в.о. головного редактора, Еміль Гойсак, Василь Шлянта, Стефан Гладик, Александер Маслей,
Ломка, технічне оформлення: FHU „LEBO”, ul. Legionów 3, 38-300 Gorlice, tel. (0-18) 353-78-77.
Prenumeratę przyjmuje redakcja: Hańczowa 8, 38-316 Wysowa, tel. (0-18) 353-21-45, szafranpiotr@poczta.onet.pl
Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz zmian tytułów nadesłanych tekstów. Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie

XX. ЛІТТЯ "ВАТРИ"

Церква Покрови Пресвятої Богородиці в Ждині. Фото Семан Барна